

Kommunplan

2021-2024

#härtrivs
nyatankar

Förslag 2020-10-06

tyresö kommun

Innehållsförteckning

.....	1
Innehållsförteckning	2
Politiskt prioriterade verksamhetsinsatser	5
Under 2021 kommer verksamhetsinsatser inom följande områden att prioriteras:	5
Ordning och reda i ekonomin – en förutsättning för en långsiktigt hållbar kommun	6
En förskola och skola som ger alla barn och unga likvärdiga möjligheter	7
Omsorg för Tyresös äldre och funktionsnedsatta	9
Stärkt naturmiljö och minskade klimatutsläpp	11
Fler jobb och framtidens Tyresö gymnasium	12
Bostäder och fungerande infrastruktur i hela Tyresö	13
En meningsfull fritid	14
Uppdrag	15
Omvärldsanalys	16
Regional utveckling	16
Befolkningsutveckling och prognos	16
Agenda 2030	17
Digitalisering	18
Covid-19	18
Så styrs kommunen	19
Styr- och ledningssystem	19
Agenda 2030	19
Vision	21
Översiktsplan	21
Värdegrund	22
Principer	22
Mål	23
Arbetsätt - måldelning och ständiga förbättringar	23
Uppföljning, risker och kommunikation	24
Målområden	26
Motiverade medarbetare hos Sveriges bästa offentliga arbetsgivare	26
Kvalitetsförbättringar skapar vi tillsammans, hela tiden	28

Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor – här finns plats för alla.....	30
Hållbar ekonomi – kostnadseffektiv, balanserad och cirkulär	32
Planeringsförutsättningar	35
Konjunktur	35
Driftbudget 2021 och plan för 2022-2024	36
God ekonomisk hushållning	36
Skattenivå	37
Generell resursfördelning till nämnderna.....	38
Tekniska justeringar	39
Budgetförändringar i kommunplanen.....	39
Investeringar	40
Kommunens verksamhetsområden.....	41
Barn- och utbildningsnämnden.....	41
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.....	43
Arbetsmarknads- och socialnämnden	44
Äldre- och omsorgsnämnden	45
Kultur- och fritidsnämnden.....	47
Byggnadsnämnden	48
Kommunstyrelsen.....	49
Bilaga 1 Uppföljning av mål.....	51
Motiverade medarbetare hos Sveriges bästa offentliga arbetsgivare	52
Kvalitetsförbättringar skapar vi tillsammans, hela tiden	52
Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor – här finns plats för alla!.....	53
Hållbar ekonomi – kostnadseffektiv, balanserad och cirkulär	53
Agenda 2030.....	55
Bilaga 2: Finansiella sammanställningar	56
Bilaga 3: Nämndernas verksamhet	59
Bilaga 4: Verksamhetsvolym 2021-2024.....	64
Bilaga 5: Investeringsprogram 2021-2023, 2024-2031.....	65
Ärenden som utgår ur investeringsprogrammet.....	66
Beslut om nya och utökade investeringar i och med investeringsprogrammet 2021-2023 (2024-2031).....	67

Bilaga 6: Prövning av barnets bästa vid framtagande av kommunplan och budget.....	69
Bilaga 7 Riskhantering	70
Bilaga 8 Program för uppföljning av privata och kommunala utförare	71
Bilaga 9 Förteckning över kommungemensamma styrdokument	73
Bilaga 10 Sammanställning av taxor och avgifter.....	77
Bilaga 11: Styrprocessens årshjul	80

Politiskt prioriterade verksamhetsinsatser

Pandemin och dess effekter påverkar vårt samhälle djupt. Först och främst genom de många som drabbats av sjukdom och i värsta fall gått ifrån oss i förtid, men även vardagen för anhöriga och personal har påverkats kraftigt under år 2020.

Konsekvenserna av pandemin kommer förändra förutsättningarna för oss alla.

Större fokus måste riktas på att ha en god beredskap, förstärka äldreomsorgen samt att nu stötta arbetslösa och företag på vägen tillbaka till en fungerande arbetsmarknad.

Inför år 2019 höjdes kommunalskatten för att skapa ordning i kommunens ekonomi. Underskottet 2018 vändes till ett kraftigt överskott 2019 och nuvarande prognoser för 2020 visar att den positiva utvecklingen fortsätter. Det har möjliggjort att satsningar på välfärden och tryggheten redan kunnat påbörjas under 2020. Med detta budgetförslag för 2021 fortsätter dessa insatser och ytterligare initiativ tas för att stärka Tyresös förmåga att ge invånarna en väl fungerande verksamhet utifrån den enskildes behov. Särskilda satsningar görs för att stärka kvalitet och beredskap i skola och omsorg. Resurser riktas för att hjälpa arbetslösa tillbaka till arbete. Arbetet med att stödja företag genom en historisk kris fortsätter.

De goda resultaten 2019 och 2020 möjliggör ett högre överskottsmål sett till hela perioden. I denna budget föreslås målet sättas per mandatperiod och uttryckas som ett genomsnitt på 2,5 procent över denna tid, då nya redovisningsregler riskerar att ge kraftiga variationer i resultatnivåerna mellan åren. En genomsnittlig resultatnivå på 2,5 procent ger långsiktigt starka finanser som bidrar till att delvis finansiera nya investeringar med eget kapital samtidigt som kommunen klarar sina pensionsåtaganden.

Samtidigt innebär det nya överskottsmålet, givet de två senaste årens starka ekonomi, en möjlighet att stimulera ekonomin och återstarta samhället. I budgeten föreslås en rad investeringar i välfärd och stärkt beredskap, samtidigt som det finns utrymme att sänka skatten. I detta budgetförslag föreslås skatten sänkas med 20 öre, vilket tillsammans med aviserade statliga skattesänkningar innebär det att en medelinkomsttagare i Tyresö får ungefär 800 kronor mer kvar varje år.

Tyresö har höga mål för verksamheten. Dessa mål tar sig uttryck både i en förmåga att uttrycka var kommunens verksamhet ska vara på sikt och i en förmåga att se var kommunen behöver utvecklas för att nå dit. Utifrån de slutsatser som framkommer av bokslut, kvalitetsgranskningar, revisionsrapporter och inte minst genom återkoppling från invånare och anställda behöver kommunen bedriva ett ständigt förbättringsarbete inom alla sina verksamheter och beslut i syfte att höja kvaliteten och kostnadseffektiviteten.

Utifrån denna analys behöver kommunfullmäktige i budget formulera prioriterade verksamhetsinsatser under året. Det handlar om att prioritera ekonomiskt och verksamhetsmässigt för att uppnå största möjliga nytta för invånarna.

Under 2021 kommer verksamhetsinsatser inom följande områden att prioriteras:

- Ordning och reda i ekonomin
- En skola som ger alla barn och unga likvärdiga möjligheter
- Omsorg för Tyresös äldre och funktionsnedsatta
- Stärkt naturmiljö och minskade klimatutsläpp
- Ett socialt hållbart Tyresö för ökad trygghet
- Fler jobb och framtidens Tyresö gymnasium
- Bostäder och infrastruktur i hela Tyresö
- En meningsfull fritid

Ordning och reda i ekonomin – en förutsättning för en långsiktigt hållbar kommun

Tyresö kommun redovisade 2018 ett negativt resultat, trots att engångsintäkter för exempelvis markförsäljning räknats in. Även åren dessförinnan hade kommunen varit oförmögen att uppnå de ekonomiska målen och även om driftsekonomin uppvisat mindre överskott har flera underliggande faktorer givit oroande signaler. Att flera verksamheter uppvisat underskott mer som regel än undantag är en sådan illustration. Inte ens då på toppen av högkonjunkturen, nådde kommunen ett överskott.

Kommunfullmäktige beslutade hösten 2018, som en inledning på arbetet med att sanera den kommunala ekonomin, att höja skatten. De resultat som visas i bokslut, såväl för 2019 som de prognoser som nu finns för resultatet 2020 samt i underlag till denna budget, visar att detta beslut var korrekt. Om inte skulle kommunen ha tvingats till sänkta ambitioner för skola, omsorg och övrig kommunal verksamhet.

Det kommunala balanskravet förutsätter ordning och reda. Det var därför nödvändigt att från 2019 intensifiera arbetet för att nå en balanserad budget, och för att uppvisa tillräckliga överskott och därmed klara kommunens långsiktiga åtaganden. En insats var att kommunstyrelsens tillsynsplikt skärptes. Nämnderna gavs i uppdrag att leverera delårsbokslut, och månatligen redovisa ekonomiska prognoser och vid behov även åtgärdsplaner för att nå en budget i balans. Därtill genomfördes en rad konkreta besparings- och effektiviseringsåtgärder som har möjliggjort en satsning på prioriterade välfärdsområden.

Tyresö kommun har växt och kommer växa under kommande år. Fler människor vill bo i vår kommun. Det är en i grunden positiv utveckling. Även om ökningstakten avtar något till följd av en avmattad byggkonjunktur är det kommunens mål att fler ska kunna leva och bo i Tyresö. Den ackumulerade bostadsbrist som finns i Stockholmsregionen gör att det finns ett betydande behov att bygga nya bostäder för att kunna ge ungdomar och andra bostadssökande en bra chans att sätta bo.

Med fler kommuninvånare växer kraven på kommunala verksamheter. De kommande åren kommer det krävas fler lokaler för exempelvis skola och äldreomsorg. Likaså leder fler kommuninvånare till ökande behov avseende exempelvis bättre kommunikationer.

Med detta följer givetvis ett stort behov av investeringar, vilket i sin tur genererar ökade kapital- och avskrivningskostnader i den årliga driftsbudgeten. Tillsammans med den pensionsskuld som kommunen har, krävs långsiktigt ett överskott på 3 procent av intäkterna från skatter och bidrag. I denna budget höjs det genomsnittliga överskottsmålet för hela mandatperioden 2019 till 2022 till 2,5 procent. Detta möjliggör också att kommunen under 2021 och 2022, under vad som är en historisk lågkonjunktur, kan bidra till att stimulera såväl offentlig som privat ekonomi.

Det politiska styret var i samband med tillträdet efter valet 2018 tydliga med att skattehöjning var en nödvändig åtgärd avsedd att bringa ordning i ekonomin och möjliggöra viktiga satsningar på välfärden. Ambitionen var att när detta blivit verklighet gradvis sänka skatten till 2018 års nivå. Därför föreslås i denna budget en sänkning av skatten med 20 öre som ett första steg.

Under kommande år behöver bättre förutsättningar ges till de som jobbar närmast invånarna. Det handlar såväl om bättre förutsättningar att möta invånarnas behov, genom tillräckliga ekonomiska resurser som att skapa en tillitsbaserad styrning som ger den enskilde medarbetaren mandat att ta ett större ansvar.

Arbetet med att prioritera om resurser från central förvaltning till verksamheterna närmast invånarna behöver fortsätta. Därför redovisas även i denna budget ett effektiviseringskrav baserat på vinster från digitalisering och automation samt övrig effektivisering. I detta ligger också exempelvis en medveten ambition att minska användandet av externa konsulter och inhyrd personal. Samtidigt ges verksamheterna bättre förutsättningar genom en uppräknad för pris- och löneökningar med 1,8 procent.

Genom att bedriva verksamhet tillsammans med andra kommuner avseende exempelvis brandskydd, överförmynderi och miljö- och hälsotillsyn har kostnadsökningar undvikits, samtidigt som kvaliteten kunnat höjas. Det finns fler områden där Tyresö bör kunna söka samverkan.

Även inom ramen för den egna upphandlingen finns det utrymme för effektivare processer genom fördelar av samordning. Ett sådant område är IT-verksamheten.

Kommunens upphandlingar ska bidra till kostnadseffektiva lösningar med god kvalitet samtidigt som upphandlingarna bidrar till goda arbetsvillkor och höga miljökrav. Mindre och lokala företag ska ges goda förutsättningar att konkurrera om uppdragen. Ett arbete med detta har initierats under året och fortsätter under 2021.

För att säkerställa detta ska kommunens inköps- och upphandlingspolicy uppdateras.

För att nå framgång och bättre möta invånarnas behov är det en central uppgift för kommunen att prioritera kompetensförsörjningen. Fram till 2030 kommer det att uppstå brister på utbildad personal inom en rad verksamhetsområden. Det är Tyresö kommuns avsikt att vara en konkurrenskraftig och attraktiv arbetsgivare. Även om det kommer krävas riktade satsningar, är det i grunden vår förmåga att erbjuda bra arbetsvillkor med goda utvecklingsmöjligheter som avgör vår förmåga att kunna attrahera personal med rätt kompetens.

För att säkerställa den framtida kompetensförsörjningen ska en kompetensförsörjningsplan arbetas fram. Denna ska identifiera kompetensbrister och viktiga verksamhetsinsatser inom områden som exempelvis ledarskap, kompetensutveckling, goda anställningsförhållanden och tillitsbaserad styrning.

En förskola och skola som ger alla barn och unga likvärdiga möjligheter

Kommunplanen ger viktiga förutsättningar för våra verksamheter och vi visar tydligt politikens intentioner och visioner om en trygg, jämlik förskola och skola. Men det återstår arbete att göra under kommande år. Resultaten i Tyresös skolor har ökat och det är positivt, men behöver fortsatt öka för att fler ska uppnå skolans kunskapsmål. Därför ges skolan kostnadstäckning för beräknade pris- och löneökningar och för ett antal riktade insatser för höjd målpuppfyllelse.

Förskolan skall främja alla barns utveckling och lägga grunden för ett livslångt lärande. Forskning talar om vikten av tidiga insatser, vilka kan vara samhällsekonomiskt lönsamma eftersom det kan bidra till att minska utanförskap och misslyckande i skolan. Därför prioriterar vi i denna budget ett utökat socioekonomiskt stöd till förskolan för att säkerställa att alla barn ges en trygg och bra start i livet.

Forskning talar om vikten av barns språkutveckling och därför behöver verksamheternas pågående arbete kring språkutveckling och läsfrämjande insatser fortgå. För att ge bättre förutsättningar i förskolans arbete, satsar vi resurser för att bibehålla nuvarande höga kvalitet.

Vi investerar i vår framtid och tar viktiga steg för att våra barn och elever ska vistas i tillgängliga lärmiljöer som är kemikaliefria. Vi tillför nu medel för att ta än fler viktiga steg för att nå ambitionen om kemikaliefria förskolor och skolor. Vi tillsätter också resurser för att skapa struktur och tydlighet i både den fysiska och den sociala miljön vilket leder till ett bättre lärande för barn och elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Denna satsning gynnar alla barn.

Ytterligare satsningar som görs för att stärka kommunens miljöarbete inom förskola och skola är fortsatt höga ambitioner för den mat som serveras våra barn och elever. Andelen ekologisk mat ska öka och matsvinnet minska. Vi introducerar även skolträdgårdar i förskola och skola för att möjliggöra gröna och kreativa utomhusmiljöer som ökar förståelsen för biologisk mångfald.

För att alla elever ska nå så långt det är möjligt ska det på varje skola ges möjlighet till undervisning i litet sammanhang och särbegåvade elever ska ges extra utmaningar. Arbetsro ska genomsyra Tyresös skolor.

Trygga elever som mår bra, trivs och har arbetsro presterar bättre i skolan. Elever som mår dåligt eller lider av psykisk ohälsa ska tidigt ges rätt stöd. Ett preventivt arbete och god elevhälsa bidrar därför ytterligare till förbättrade resultat i skolan, och därför fortsätter vi att satsa på den viktiga centrala elevhälsan. Att vår lärstudio med behandling är på plats kommer att betyda mycket för Tyresös förmåga att tillgodose utbildning för alla barn. Arbetet med att utveckla den centrala lärstudion och skolornas egna studios är viktigt.

I denna budget föreslås en rad insatser för att stärka läsförmåga och språkutveckling även inom grundskolan. Vi prioriterar bland annat en lärstudio med tal- och språkinriktning för att kunna stödja elever med den problematiken tidigt.

Alla elever har rätt att klara skolans kunskapsmål och det är skolans uppgift att ge alla elever goda möjligheter att lyckas och nå sin fulla potential. Oavsett familjers ekonomi eller förutsättningar ska skolan vara garanten för att varje barn ska kunna tillgodogöra sig undervisningen, och skolans kompensatoriska uppdrag är tydligt. En likvärdig skola är en förutsättning för att alla elever ska ges samma möjligheter att nå så långt det är möjligt. Under året måste fler initiativ tas för att motverka pedagogisk segregation och för att öka likvärdigheten mellan kommunens grundskolor. I denna budget förstärks förutsättningarna genom ett ökat anslag för den sociodemografiska ersättningen.

Många av Tyresös barn vistas längre tid på fritidshemmen än i skolan och fritidshemmen har en betydande roll för att stimulera elevernas utveckling och lärande, samt erbjuda eleverna en meningsfull fritid. Arbetet med att öka likvärdigheten mellan kommunens fritidshem behöver utvecklas liksom samverkan mellan skola och fritids. Fritidshemmens uppdrag ska synliggöras, personaltäteten förstärkas och andelen behörig personal inom fritidshemsverksamheten öka.

Under tre år har Tyresö kommun arbetat med att främja närvaro genom att skapa ett utökat systematisk kvalitetsarbete kring problematisk skolfrånvaro. Vi kommer även fortsättningsvis att följa statistiken för frånvaro. Varje elev som blir hemmasittande är ett misslyckande. Skolan spelar en avgörande roll för elevernas kunskapsinhämtning och elevers närvaro i skolan är därför viktig.

Det är angeläget att se faktorer utanför skolans väggar som bidrar till elevers möjligheter att lyckas.

Därför behöver samverkan mellan exempelvis individ- och familjeomsorg och skolan utvecklas ytterligare för att tidigt identifiera om insatser behövs.

Vi fortsätter vår satsning på våra skolbibliotek, då bibliotekarien har en viktig roll i att stödja läsundervisning och uppmuntra elevers intresse för böcker och skapa starka läsoplevelser som i sin tur bidrar till en ökad språklig, emotionell och kognitiv förmåga hos eleven.

Vi utökar även anslagen till modersmålsundervisningen som ger fler elever möjlighet att nå ett framgångsrikt lärande i svenska. Ett rikt modersmål som förstaspråk, underlättar lärandet av svenska som andraspråk. Det är viktigt att nyanlända barn i våra skolor integreras på ett bra sätt för att snabbt bli en del av samhället och ges de bästa möjligheter att klara grundskolans kunskapskrav. Därför utreds hur vi gör detta på ett så bra sätt som möjligt tillsammans med professionen.

Alla elever behöver lugn och ro på lektionerna för att nå kunskapskraven. Tiden i klassrummet ska kunna ägnas åt undervisning och därför är det viktigt med en lärare som också är en tydlig ledare. Läraren är skolans viktigaste resurs och tilliten till professionen i skolan måste stärkas. Lärare ska därför fortsatt ha god löneutveckling och bra arbetsvillkor och rätt till löpande kompetensutveckling. En fortsatt kompetensutveckling inom bland annat neuropsykiatrisk funktionsnedsättning kommer att fortgå, för alla som arbetar i grundskolan.

Verksamheternas utemiljöer behöver rustas, därför investerar vi nu för att öka likvärdigheten mellan förskole- och skolgårdar i kommunen med syfte att skapa miljöer som väcker nyfikenhet, och bidrar till ökad fysisk rörelse hos barn och elever. Att uppmuntra till mer rörelse utöver skolidrotten, under hela skoldagen gynnar kunskapsinläringen, där är forskningen tydlig. Därför är det också ett uttalat mål från styret att det ska ske i alla våra grundskolor.

Det borde vara en självklarhet att alla elever ska lämna grundskolan med godkända kunskaper. Med godkända slutbetyg från grundskolan öppnas vägar till vidare utbildning, till yrkeslivet och till att bli vuxen. Trots det lämnar årligen alltför många elever grundskolan utan tillräckliga kunskaper och ofullständiga betyg. Det är en begränsning hos en ung människa, som kan följa med genom hela livet och det är oacceptabelt.

Skolresultaten har varierat under de senaste åren, men under läsåret 19/20 så gjorde Tyresö skolor sitt bästa resultat på fem år! Det är tydligt att våra prioriteringar av skolorna med tät uppföljning och styrning ger resultat. Denna prioritering av skolan behöver fortsätta för att skapa en systematisk kvalitetsförbättring, vilket är en grundförutsättning för att alla elever ska ges möjlighet att gå ut med godkända betyg och få de bästa förutsättningarna att lyckas med vidare studier, och i livet.

Omsorg för Tyresös äldre och funktionsnedsatta

Det senaste året har blottlagt stora problem i svensk äldreomsorg. Trots medarbetare som gjort sitt yttersta för att ge trygghet och hälsa så har pandemin tagit sig in på boenden och i hemtjänsten. Även i vår kommun har äldre drabbats av sjukdomen och alltför många har gått bort alltför tidigt.

Äldreomsorgens förmåga att möta och hejda smittspridningen kommer att analyseras inom ramen för Coronakommissionens arbete. Tyresö kommun behöver, som många andra kommuner, självkritiskt pröva det som visat sig vara brister och förstärka äldreomsorgens förutsättningar i dessa delar. Till följd av erfarenheterna från pandemins konsekvenser för äldreomsorgen har regeringen, Liberalerna och Centerpartiet på nationell nivå kommit överens om en betydande satsning på kvaliteten i äldreomsorgen. Det handlar dels om ett riktat statsbidrag till äldreomsorgen och dels genom en omfattande satsning på kompetensutveckling i äldreomsorgen. Genom det så kallade äldreomsorgslyftet ges personal inom äldreomsorgen möjlighet att utbilda sig vidare till undersköterska om man inte har den utbildningen sedan tidigare. Tyresö kommun ska aktivt jobba med att anslaget används till fullo för att ge fler möjlighet att kompetensutveckla sig och därigenom stärka kvaliteten i omsorgen.

De medel som anslagits nationellt ska användas för att förstärka äldreomsorgen i Tyresö kommun. Äldre ska alltid kunna känna sig trygga med omsorgen. Det handlar om det mest självklara att när det finns behov av omsorg i hemmet eller på ett boende ska det finnas tid och plats för detta. Det handlar också om att äldre ska kunna känna igen den personen som ger stöd och omsorg. Det är därför en prioriterad uppgift att öka kontinuiteten inom omsorgen. En bidragande insats för att uppnå detta kommer vara att förbättra arbetsvillkoren inom hemtjänst och äldreboenden för att minska personalomsättning och sjukfrånvaro, men även organisationen behöver utvecklas med ett uttalat mål att öka kontinuiteten.

Genom fler fasta tjänster och färre timanställningar kan kontinuiteten och kompetensen förstärkas. Genom rätt till heltid och möjlighet till deltid, kan attraktiviteten att arbeta i äldreomsorgen öka. Under pandemin blev osäkra anställningsvillkor därtill en uppenbar riskfaktor då anställda i avsaknad av trygghetssystem inte hade råd att ta det säkra före det osäkra. Äldre- och omsorgsnämnden ska därför under året bedriva ett målinriktat arbete för att öka attraktivitet, kontinuitet och kompetens genom fler trygga anställningar – både i egen och upphandlad regi. Nämnden ska till tertialrapport 1 redovisa en åtgärdsplan för detta. I förhållande till upphandlad verksamhet krävs i första hand dialog med privata utförare men det kan vid behov också komma att innebära att kommunens krav i upphandlingar behöver skärpas upp. I syfte att säkerställa arbetet med en förbättrad äldreomsorg finns upp till fem

miljoner kronor reserverade i medelsreserven till kommunstyrelsens förfogande. Äldre- och omsorgsnämnden kan ansöka om dessa utifrån åtgärdsplanens förslag.

En annan tydlig erfarenhet från pandemin är vikten av att ha en god beredskap. Tyresö ska samverka med andra kommuner och med regionen. Men ytterst är det dock viktigt att som kommun alltid ha en god beredskap. Under året kommer därför Tyresö kommun att bygga upp ett eget coronalager för att säkerställa behovet av skyddsutrustning framöver.

Äldreomsorgens mellanchefer har ett viktigt ansvar i att organisera äldreomsorgen på ett sätt så att de äldre ges trygghet och utveckling samtidigt som personalen ges goda förutsättningar att möta de äldres behov. Historiskt har äldreomsorgens chefer haft sämre förutsättningar att göra ett bra arbete. Arbetsgrupperna har varit stora och arbetsbelastningen hård. Ska äldreomsorgen utvecklas ytterligare behöver cheferna därför få bättre förutsättningar. Nämnden ges ökade anslag specifikt för att uppnå detta mål.

Under kommande år växer antalet äldre över 80 år. Vi blir allt äldre och många lever ett aktivt och engagerat liv högt upp i åldrarna. Samtidigt växer behovet av stöd, mötesplatser och omsorg. Det är därför angeläget att Tyresö planerar för ett ökat behov av platser i vård- och omsorgsboenden, samtidigt som åtgärder för att underlätta för äldre att bo kvar eller flytta till andra tillgänglighetsanpassade boenden behöver göras. En plan för försörjningen av boenden anpassade för äldre, med ambitionen att ett tryggt boende ska vara en rättighet för äldre i Tyresö, behöver fortsatt arbetas fram. Utgångspunkten ska vara nya moderna omsorgsboenden i kommunen, som ger en trevlig miljö för den boende och en bra arbetsmiljö för de anställda. Fler lägenheter behövs i form av trygghetsboende och liknande. Det ska vara nära till den service som behövs.

Utöver den breda förstärkningen av de anställdas anställnings- och arbetsförhållande kommer äldreomsorgen att utöka den uppsökande verksamheten, genom att bland annat aktivt kontakta äldre som under coronapandemin har av sagt sig hemtjänst, i syfte att fånga upp brukare som behöver stöd i sin vardag.

En trygghetsskapande insats "En röst i natten" startas också upp för att ge ytterligare möjligheter till att skapa trygghet för äldre som inte nödvändigtvis behöver vård i första hand. Det handlar främst om att motverka ensamhet och psykisk ohälsa.

Många äldre saknar det sociala liv de hade innan pandemin slog till och det finns en stark vilja från våra äldre att kunna umgås och träffa andra människor igen. Med ett extra tillskott till föreningar som verkar inom nämndens områden, stärker vi nu möjligheterna för dem att arrangera möten, och träffar när bättre pandemi-förutsättningar infaller.

För att öka tryggheten och möjliggöra mer tid för våra anställda med de äldre måste vi arbeta aktivt med att implementera välfärdsteknik i våra verksamheter. Välfärdsteknik skapar stora möjligheter och implementeringen av detta behöver intensifieras. En viktig del i denna omställning är att det sker med respekt för varje persons vilja och att användningen sker med stor respekt för den personliga integriteten.

Ytterligare en insats för att öka tryggheten för äldre kommer att göras genom att stärka de förebyggande insatserna mot våld i nära relation.

Omsorgen och verksamheter för personer med funktionsnedsättning ska utvecklas och få bättre förutsättningar. För att ingen ska ställas utan det som är en laglig rättighet och för att daglig verksamhet ska kunna bli bättre tillförs verksamheten extra resurser i en långsiktigt höjd ram.

Två nya toppmoderna LSS-boenden har invigts i år och ett ytterligare kommer att byggas innan mandatperiodens slut. Vi tillsätter medel för kvalitetshöjande åtgärder, vi anställer en LSS-

handläggare och ökar föreningsstödet för denna målgrupp. En efterlängtat träffpunkt öppnas upp under nästa år.

Stärkt naturmiljö och minskade klimatutsläpp

I Tyresö finns det hållbara livet, nära storstad, skog och skärgård. I Tyresö finns plats för alla – här trivs nya tankar. Tillsammans skapar vi trygghet och tillit. Tyresö är hemma!

Visionen för Tyresö kommun ovan förpliktigar till handling. Kommunens verksamhet ska utgå från hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Det avser såväl ekonomisk som social och ekologisk hållbarhet.

Sedan Tillsammans för Tyresö efter valet 2018 tog över styret av kommunen, så har ambitionerna för miljö- och klimatarbetet höjts avsevärt. Detta visar sig nu också i resultat. Tidningen Aktuell Hållbarhet genomför sedan 2009 en årlig ranking av kommunernas miljöarbete. I 2020 års ranking klättrade Tyresö 97 placeringar, från plats 155 till plats 58. För att fortsätta den positiva trenden krävs en lång rad insatser. På det mest övergripande planet genomför nu kommunen en ledningsmodell där hållbarhetsaspekterna integreras i alla verksamheter. Varje chef får i uppgift att analysera och genomföra åtgärder för att minska verksamhetens klimatpåverkan.

Tyresö har under 2020 blivit medlem i Klimatkommunerna. Det är en förening för kommuner som har ett ambitiöst klimatarbete och vill vara föregångare. Inriktningen för Tyresö är att kunna sätta ett mål om ett klimatneutralt Tyresö.

Tyresö har tagit fram en koldioxidbudget. Det är ett nyutvecklat verktyg där kommunens utsläppskällor har beräknats och analyserats. Analysen utgör ett underlag för vilka åtgärder kommunen behöver göra för att uppfylla vårt bidrag till de nationella och internationella klimatmålen. Inom Tyresö kan enligt denna budget släppas ut 674 kiloton koldioxid från 2020 och framåt för att kommunen ska uppfylla sin rättvisa del av Parisavtalet. Om utsläppen fortsätter att ligga på samma nivå som idag kommer budgeten att överskridas inom 6 år. Detta innebär ett åtagande för Tyresös geografiska område, att energirelaterade koldioxidutsläpp ska minskas med ca 16 procent per år. Detta är beräknat från januari 2020 och inkluderar invånarnas flygresor.

Under 2021 kommer digitala verktyg att introduceras som ett stöd till förvaltning, företag och hushåll i klimatarbetet. I dessa kan man rapportera in utsläpp och analysera vilka åtgärder man kan göra för att bidra till utsläppsminskningar.

Vägtrafiken är en av de största utmaningarna för att nå klimatmålen. Tyresö är med i projektet Fossilfritt 2030 – Stockholms län. Syftet är att bidra till att riksdagens mål om 70 procent utsläppsminskning från trafiken till 2030 nås. Den höjda ambitionen med utbyggnad av infrastruktur för gång- och cykeltrafik fortsätter i enlighet med kommunens trafikstrategi, "Tyresö styr mot hållbara transporter". Kollektivtrafiken måste bli mer attraktiv och tillgänglig. Trafikstrategins mål förutsätter en omställning av transportslagen. Målen till 2030 är följande (värden 2015 inom parentes) Andelen resor som sker med kollektivtrafik uppgår till minst 36 procent till 2030 (31). Andelen resor som sker med cykel uppgår till minst 20 procent av resorna år 2030 (4). Andelen resor som sker till fots ska fortfarande vara minst 9 procent (9). Andelen resor som sker med bil uppgår till högst 29 procent (50).

En viktig del av kommunkoncernens klimatarbete sker i vårt kommunala bostadsbolag. Tyresö Bostäder har anslutit sig till Sveriges Allmännyttas Klimatinitiativ, ett gemensamt upprop för att minska utsläppen av växthusgaser med mål att bolaget ska vara fossilfritt senast år 2030 samt att ha 30 procent lägre energianvändning år 2030 jämfört med år 2007.

Satsningen på måltidsverksamheten fortsätter. Under 2021 ska en måltidspolicy antas. Syftet är en bättre måltidsupplevelse kombinerat med mindre miljö- och klimatpåverkan. Fler vegetariska maträtter, säsongsanpassat matutbud och ett mål om minst 50 procent ekologiska livsmedel är ambitioner som både är bra för miljön och hälsan. Den nuvarande andelen ekologisk mat är 43

procent, målet är inom räckhåll. Vi fortsätter med budgetförstärkning i syfte att nå målnivån. Som ett led i arbetet att skapa en giftfri förskola ska ekologisk frukt serveras

Inom Tyresö kommun finns det idag sju naturreservat, inklusive Tyresta nationalpark och naturreservat som delvis ligger i kommunen. Under kommande år ska Tyresös natur tillgängliggöras för fler. En viktig insats är den nya entrén till Tyresta. En annan viktig insats är att fortsätta arbetet med att tillgängliggöra strandlinjer mot sjö och hav. Under 2021 invigs Telegrafbergets naturreservat. Arbetet med att inrätta naturreservat Barnsjön fortgår.

Coronapandemin har inneburit ett kraftigt ökat nyttjande av kommunens naturområden och parker. Kommunen har också under flera år vuxit och nya gator och platser tillkommit, utan att detta har följts upp med ökad budget för service och skötsel. Att Tyresö växer, och att fler hittar ut i vår härliga natur, är naturligtvis mycket positivt. Samtidigt innebär detta mer ytor att underhålla och behovet av skötsel i naturområden ökar. I den här budgeten åtgärdar vi detta genom ett anslag för förstärkt park- och gatuverksamhet, samt ett anslag för utökad naturvårdsverksamhet. Särskilda medel avsätts för att bekämpa invasiva arter såsom jätteloka och parkslide.

Att odla jorden är en konkret form av hållbarhetsarbete som alla människor kan vara delaktiga i. Det finns gott om forskning som visar på odlans positiva effekter, både i form av hälsoeffekter för den som odlar och för ekosystemet i stort. Att odla lokalt kan också i stor utsträckning bidra till social hållbarhet. Tyresös stadsodlingsprojekt ska utökas och en kommunövergripande plan för stadsodling och skolträdgårdar ska beslutas under 2021.

Ett socialt hållbart Tyresö

Ett öppet och demokratiskt Tyresö bygger på tillit och att man känner sig trygg i vardagen. Trygga, trivsamma Tyresö ska vara mer än en slogan. Det kräver ett ökat förebyggande arbete kombinerat med fysiska investeringar för att göra vardagen tryggare. En ökad bemanning i skolan och en bättre samverkan med socialtjänsten gör det möjligt att tidigt uppmärksamma och möta sociala problem. Genom denna kommunplan reserveras medel för ökat förebyggande arbete. I oktober 2020 började den nya fältassistentgruppen att jobba, och deras insatser trappas upp under 2021. Fältassistenternas arbete kommer utvärderas, detta blir en del i ett underlag för vilka ytterligare åtgärder som kan behövas för att förbättra tryggheten hos unga.

Genom åren har vi sett en utveckling där fler ungdomar i Tyresö använder alkohol och droger, där fler barn och ungdomar mår sämre och där allt fler barn far illa och anmäls till kommunen. Missbruks- och beroendeproblematiken har ökat. Barn i ekonomisk utsatthet är därtill ett växande problem. Förebyggande arbete och tidiga insatser behöver nu prioriteras. I den här budgeten förstärker vi socialpsykiatrin och ökar insatserna mot våld i nära relationer. Vi fortsätter att utveckla det förebyggande arbetet vad gäller drog- och brottsprevention. Bl.a ny ANDTS-strategi (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel), en strategi för alla kommunens verksamheter där framförallt samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och brottsförebyggande-strategen stärks ännu mer.

För att möjliggöra trygga miljöer i hela Tyresö reserveras medel till kommunstyrelsens förfogande i investeringsprogrammet för åtgärder som berör exempelvis belysning, kameror och trygga offentliga miljöer.

Fler jobb och framtidens Tyresö gymnasium

Vi befinner oss i inledningen till en lågkonjunktur och arbetslösheten har redan ökat, särskilt hos de unga. Att unga och nyanlända kommer i jobb är en viktig uppgift under 2021. Utbildning och arbetsmarknadsåtgärder är därför angelägna insatser och verksamheterna tillförs resurser för att möta behoven. Att ungdomar får möjlighet till ett första sommarjobb är prioriterat och vi fortsätter därför med utökade medel för att fler ska kunna få ett första sommarjobb.

I spåren av Corona-pandemin har vi redan sett en ökad arbetslöshet, med alla de utmaningar det innebär. Samhället behöver göra stora insatser för att så snabbt som möjligt få igång ekonomin, få in människor i arbete och ge möjligheter till omställning på arbetsmarknaden.

En av de viktigaste delarna i det arbetet är den kommunala vuxenutbildningen, som kommer att ta ett stort ansvar och växa med runt 30 procent. För att möta utvecklingen och ge bättre möjligheter till omställning till sektorer med lediga jobb görs en stor satsning på vuxenutbildningens yrkesutbildningar.

När effekterna av Corona-pandemin nu börjar synas i arbetslöshetsstatistiken kommer kraven på kommunala arbetsmarknadsinsatser att öka. Detta förstärks ytterligare av att Arbetsförmedlingens resurser och uppdrag har begränsats. För att personer i pandemins spår inte ska hamna längre från arbetsmarknaden och för att snabbt få ut dessa på arbetsmarknaden satsar vi på ett stort arbetsmarknadspaket. Det innehåller bland annat satsningar på snabbare etablering (genom att etableringscentrum får förstärkt finansiering), insatser gentemot grupper med särskilda behov (exempelvis genom att de insatser som gjorts inom samordningsförbundet fortsatt finansieras) samt fler sommarjobb och ökade insatser för ungdomar.

Under många år har Tyresö gymnasium prioriterats ner i kommunen med nedskärningar, nedläggningar och dålig ekonomi som följd. För att Tyresö ska kunna erbjuda ett kvalitativt och innovativt gymnasium med goda utbildningsmöjligheter och en väg in i arbetslivet eller vidare studier krävs ordning och reda i ekonomin men också ett utvecklingsarbete. När nu ekonomin är under kontroll behöver vi ta gymnasiet in i framtiden, därför satsar vi på ett kraftfullt utvecklingsarbete av Tyresö gymnasium med utgångspunkt i den gymnasiestrategi som tas fram till början av 2021.

Bostäder och fungerande infrastruktur i hela Tyresö

Tyresö ska vara en kommun där alla kan bo och utvecklas. Prisvärda bostäder med hög kvalitet och en fungerande infrastruktur är grunden för möjligheten att jobba, leva och umgås.

Med grund i den gällande översiktsplanen har Tyresö högt ställda mål för bostadsbyggande och samhällsutveckling. Tyresö ska växa i enlighet med denna för att ge dem som vill chansen att bo i vår kommun. För att detta ska bli verklighet krävs att bostadsbyggandet går hand i hand med en utbyggd transportinfrastruktur som vägar, cykelbanor och kollektivtrafik. På samma sätt behöver utbyggnad av exempelvis skolor, förskolor och idrottshallar följa i takt med ett växande Tyresö.

I planprocessen behöver avvägningar mellan olika samhällsintressen göras, samtidigt som hänsyn till olika miljöaspekter måste tas. Planering av trafik och infrastruktur måste göras långsiktigt hållbart med utgångspunkt i klimat och hållbara städer. Många värdefulla biotoper och högkvalitativ odlingsmark ligger ofta nära stadsbebyggelse. Byggnation bör i första hand ske på mark som redan tagits i anspråk. Vid förtätning måste grönområden få en självklar plats i planeringen. Tätortsnära strövområden ska beaktas i den kommunala planeringen och områden med mycket höga skyddsvärden ska skyddas som naturreservat.

Den kulturmiljö som är så unik i östra Tyresö, med närhet till slottet, kyrkan och det öppna kulturlandskapet, ska värnas. För närvarande slutförs ett arbete med att analysera hur trafikförsörjningen till Östra Tyresö ska se ut i framtiden. Utgångspunkten är kommunens översiktsplan, investeringspolicy och kommunens trafikstrategi "Tyresö styr mot hållbara transporter".

Trollbäckens centrum kommer att utvecklas. I det nya centrumstråket ersätts steg för steg verksamheter med tunga transporter, bensinstationer och dåligt markutnyttjande, med en generellt ökad kommunal och kommersiell service och tillgänglighet, nya bostäder i olika upplåtelseformer och en rejäl uppfrysning av hela stråket. Det finns goda möjligheter att förtäta längs Vendelsövägen, både norr och söder om Alléplan. Inom kort kommer ett första planuppdrag att ges för en ny detaljplan

i områdets nordligaste del. Det kommer att ge nya bostäder men också ökad service som kommer både nya och gamla Trollbäckenbor till del. En del av arbetet med att utveckla Trollbäckens centrum behöver handla om att öka framkomligheten på Gudöbroleden.

Utvecklingen Norra Tyresö Centrum, NTC, kommer att fortsätta enligt sedan länge etablerade planer. Vi kommer att se nya, moderna stads kvarter växa fram, samtidigt som vi öppnar för en vidare utveckling av kommersiell och kommunal service i och kring Tyresö Centrums inomhuscentrum.

Söder om centrum finns utvecklingsplaner för det vi kallar Wättingestråket. Vi kan se fram emot en bostadsförtätning i området öster om Granängsringen, men nya typer av bostäder i olika upplåtelseformer. Prioriterat är utvecklingen i omedelbar närhet till Granängstorget, där handel och service kommer att stå i fokus tillsammans med nya bostäder. Men även rekreationsområdet utmed Wättinge gårdsväg kommer att fräschas upp och fyllas med nya aktiviteter med bibehållande av de stora naturvärdena.

Bostads- och samhällsbyggandet måste ske i nära samspel med Tyresös invånare. En tidig och konstruktiv dialog mellan boende, byggare och beslutsfattare ger planbeslut av högre kvalitet och underlättar genomförandet av en nödvändig men varsam samhällsutveckling.

Cykelinfrastrukturen i Tyresö är relativt god, men fortsatta investeringar krävs för att täcka även de mer glest befolkade områdena i kommunen. Fler säkra cykelvägar, cykelparkeringar och bättre skyltning bidrar till fler cykelpendlare, vilket är nödvändigt för att nå målet om att cykeltrafiken bör utgöra minst 20 procent av resorna år 2030. Det regionala cykelstråket, med cykelbanor utmed Gudöbroleden ända till Flatenvägen, måste färdigställas snarast.

Vi behöver utökad turtäthet för bussarna, framförallt för de som går in till stan. För att avlasta Gullmarsplan behövs fler målpunkter för bussarna. För att bussen ska kunna komma fram på väg 73 (Nynäsvägen), behöver bussarna prioriteras med ny bussramp och ett nytt busskörfält. Ökad turtäthet är också en förutsättning för att undvika trängsel och garantera sittplats på bussen. Det är en angelägen uppgift för kommunen att påverka den regionala planeringen i detta avseende.

För att skapa en tillgänglig och förenklad bygglovsprocess för invånarna i Tyresö kommer kommunen att utöka rådgivningen vid ansökningar. Syftet är att höja kvaliteten på ansökningarna, vilket kommer minska arbetsbördan för kommunens tjänstemän, men också korta ledtiderna för de som ansöker om att få bygglov.

En meningsfull fritid

Tyresö har ett starkt föreningsliv och tillgång till en unik natur. I Tyresö ska invånarna ha tillgång till en meningsfull fritid och en tillgänglig natur.

Det civila samhället i form av föreningar och sammanslutningar bygger trygghet och tillit. Kultur och fritidsverksamheter som är tillgängliga för alla barn och unga, oavsett bakgrund och förutsättningar, gör Tyresö rikare. Därför görs i denna budget en riktad satsning på att fler ska få möjlighet att delta i Kulturskolans verksamhet. Genom exempelvis ett ökat utbud eller pröva-på-verksamheter kan fler ges möjlighet att delta. Den nyligen invigda Fritidsbanken gör det lättare för alla barn och unga att kunna prova på idrotter. Förra året gjordes investeringar i spontanidrottsplatser såsom padelplan och kähästbana. Nu inleds arbetet med skapa platser för spontant utövande av kulturaktiviteter, såsom tex dans, musik och scenkonst.

Fritidsgårdarna i Tyresö har en central uppgift i att skapa trygga mötesplatser för unga och i den förebyggande, uppsökande verksamheten. Därför tilldelas fritidsgårdarna medel för att kunna finnas i alla tre kommundelar samt ha utökade öppettider och stärkt uppsökande verksamhet.

Tyresö kommuns lokalhistoria är viktig att bevara för kommande generationer och vi startar upp ett arbete med att sammanställa ett kommunarkiv i form av bilder, anteckningar och andra skrifter för att bevara och tillgängliggöra för bland annat forskning. Ambitionen är att arkivet skall tillgängliggöras digitalt så alla som är intresserade kan ta del av det.

Kultur- och konstutövning har flera positiva effekter för samhället. Det bidrar till att stärka det offentliga samtalet genom att möjliggöra arenor för dialog, det ökar välbefinnandet genom att ge människan intryck och perspektiv och det stärker demokratin genom bärare av samhällskritik och idéer. Närvaron av en fruktbar konst- och kulturutövning behövs vara stark i Tyresö. Därför kommer vi se över hur närvaron och tillgängligheten kan utökas.

En lokalutredning kommer att startas för att säkerställa att tyresöborna även i framtiden kan fortsätta töva racketsport i kommunen.

Medel reserveras även i investeringsprogrammet för att återställa Tyresövallens c-plan.

Uppdrag

- Kommunstyrelsen ska tillsammans med Barn- och utbildningsnämnden arbeta fram en långsiktig plan för nybyggnad och upprustning av kommunens skollokaler.
- Kommunstyrelsen ska tillsammans med Barn- och utbildningsnämnden utarbeta ett funktionsprogram lärmiljö för berörda skolor.
- Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att i samband med tertialrapport 1 redovisa en handlingsplan för ökad kontinuitet, kompetens och goda anställningsvillkor i äldreomsorgen. Nämnden ska i planen redovisa åtgärder syftande till att andelen tillsvidareanställningar och heltidsanställningar kan öka i såväl egen regi som i upphandlad verksamhet.
- Kommunens upphandlingsprogram ska uppdateras i syfte att upphandlingar ska bidra till kostnadseffektiva lösningar med god kvalitet samt social och ekologisk hållbarhet. samtidigt som upphandlingarna bidrar till goda villkor för anställda och vår gemensamma miljö
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med kultur- och fritidsnämnden genomföra. En lokalutredning för att säkerställa att tyresöborna även i framtiden kan utöva racketsport i kommunen.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med kultur- och fritidsnämnden utreda hur ett framtida kulturhus kan tillskapas.

Omvärldsanalys

Regional utveckling

Region Stockholm har tagit fram en regional utvecklingsplan för Stockholm, RUFSS 2050, som visar målbilden för den långsiktiga utvecklingen i regionen. RUFSS 2050 utgår från de trender som ses i omvärlden och som bedöms påverka Stockholms län, samt de utmaningar som regionen står inför på lång sikt. År 2050 förväntas det bo 3,4 miljoner invånare i länet.

De utmaningar som RUFSS 2050 utgår från är att:

- möjliggöra befolkningstillväxt och samtidigt förbättra regionens miljö och invånarnas hälsa
- åtgärda kapacitetsbrister samtidigt som behoven fortsätter att växa
- vara en internationellt ledande storstadsregion i en växande global konkurrens
- minska klimatpåverkan och samtidigt möjliggöra ökad tillgänglighet och ekonomisk tillväxt
- ha en fortsatt öppen region och samtidigt stärka inkluderingen
- öka tryggheten i regionen samtidigt som världen upplevs som osäker

Befolkningsutveckling och prognos

Befolkningen i Tyresö kommun påverkas av nybyggnation, befintlig befolknings åldersstruktur och flytt mönster. Vid slutet av 2019 var antalet invånare i kommunen 48 333 personer, vilket innebär en tillväxt med 329 personer under året. Det var lägre än det som tidigare prognosticerats. Under 2019 föddes färre barn än snittet. Dessutom blev nybyggnationen inte fullt ut så stor som planerat och något fler unga vuxna flyttade ut från kommunen än tidigare. Trenden att unga vuxna lämnar kommunen har pågått under några år och det är tydligt att många av de som flyttar ut i denna ålder gör det under perioden juli-september där mottagande kommun ofta är Uppsala. Därmed är det troligt att många unga vuxna i Tyresö väljer att studera på universitet och högskolor och då flyttar till andra orter utanför stockholmsregionen. I övriga åldrar sker in- och utflytt i hög grad mellan Tyresö och närliggande kommuner.

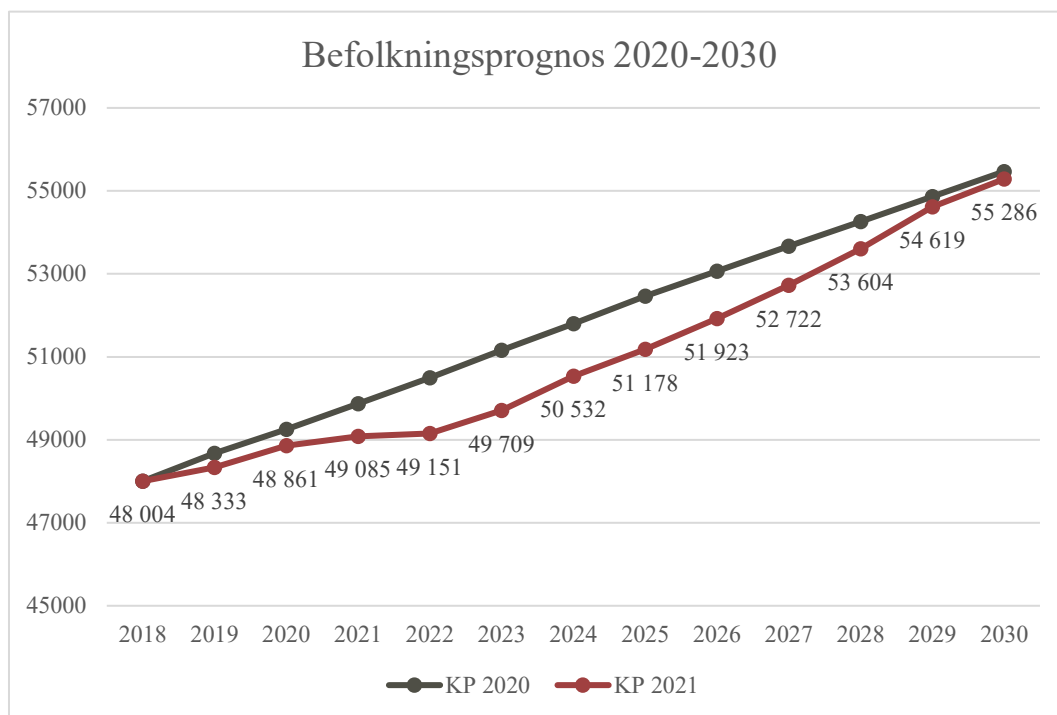

Diagram y: Befolkningsprognos 2020 - 2030

Befolkningsprognosen för den kommande tioårsperioden är lägre än tidigare prognoser, främst på grund av att de planerade nybyggnadsprojekten är senarelagda. Under 2022 väntas i stort sett inga nya flerfamiljshus bli klara för inflyttning. Därefter görs bedömningen att några byggprojekt kan slutföras under 2023 och åren därefter. Hittills under 2020 har något fler barn fötts i kommunen, samtidigt har något fler äldre avlidit under året, troligen som en följd av den pågående pandemin.

Agenda 2030

Statistiska centralbyrån, SCB, har gjort en sammanställning för år 2019 utifrån drygt 200 nationella nyckeltal, som även kan jämföras internationellt, om hur Sverige klarar att genomföra Agenda 2030. Sverige bedöms ha goda förutsättningar och är ur ett internationellt perspektiv rankat som det bästa eller näst bästa landet i världen på att uppfylla de olika målen.

De utmaningar som SCB framhåller för Sveriges del är att ojämlikheten på det ekonomiska området inte minskar. Förhållandet är detsamma när det gäller hälsa, boende och risken att utsättas för våld. Vidare pekar SCB på att ojämlikheten mellan grupper ökar inom några områden. Det är fortfarande svårt att se att de nationella miljömålen kommer att kunna uppnås i någon större utsträckning. Likaså är målet om hållbar produktion och konsumtion svårt att nå för Sveriges del. Slutligen så minskar inte våld och kränkningar och fler unga utsätts för mobbning¹.

¹ <https://www.scb.se/contentassets/632aa89c7076419d8ec71340d7>

Digitalisering

Svenskarna är nu ett nästan helt uppkopplat folk.. I en delrapport av undersökningen Svenskarna och internet - Digitalt utanförskap 2020 Q1 – uppger 96 procent av de tillfrågade att de använder internet. 93 procent svarar att de använder internet varje dag och hela 98 procent av hushållen uppger att de har tillgång till internet hemma². (Det stora användandet av internet kommer att medföra att förväntningarna på Tyresö kommuns digitala tjänster kommer att öka. Det är därför viktigt att arbeta med digitalisering som både kan utveckla formerna för insyn och delaktighet i kommunens beslutsprocesser och stärka medborgarinflytandet. Samtidigt finns risk för att det kan uppstå en ”digital klyfta” om kommunen inte erbjuder andra alternativ för de kommuninvånare som inte kan/har möjlighet att ta hjälp av den nya tekniken³.

Covid-19

Konsekvenserna av spridningen av covid-19 pekar på en ökning av arbetslösheten, social och ekonomisk utsatthet, psykisk ohälsa, våld i nära relationer och strukturell hemlöshet. Detta ställer krav på kommunens verksamhet, men kan också skapa nya möjligheter att finna nya lösningar på problem genom samverkan med andra aktörer.

Covid-19 har även medfört en kraftigt ökad användning av digitala verktyg och krisen har också ökat kreativiteten. Nya lösningar dyker upp till exempel för att bedriva undervisning och för att genomföra möten. Kommunen kommer att komma ur denna kris med en högre digital mognad och större förståelse för verksamheternas digitala behov. Detta kommer att medföra att det digitala utvecklingsarbetet kan beskrivas och drivas på ett nytt sätt framöver.

² <https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/digitalt-utanforskap-2020/>

³ <https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/digitalt-utanforskap-2020/>

Så styrs kommunen

Kommunplanen lägger fast inriktningen och de övergripande målen för Tyresö kommun de kommande fyra åren. Kommunplanen följs upp kontinuerligt och revideras varje år. De övergripande målen i kommunplanen följs upp varje månad.

Styr- och ledningssystem

Tyresö kommuns styr- och ledningssystem beskriver vad kommunkoncernen vill uppnå och vilka tanke-, förhållnings- och arbetssätt som gäller. Styr- och ledningssystemet syftar till att, utifrån de politiska ambitionerna, åstadkomma mesta möjliga värde för de som bor, verkar och vistas här, med siktet inställt på kommunens vision och agenda 2030.

- **Agenda 2030** är hela världens gemensamma färdplan för hållbar utveckling.
- **Visionen** är kommunens gemensamma framtidsbild, en bild som skapar energi och stolthet.
- **Värdegrunden** talar om förhållningssätt mellan medarbetare och till dem som bor, verkar och vistas här.
- **Principer** är utgångspunkter för hur verksamheten som system/helhet kan fungera på bästa sätt.
- **Mål** speglar verksamhetens syfte och fokus och visar vad som ska uppnås och när.
- **Arbetssätt** är hur arbetet utförs – metodik, verktyg med mera.
- **Uppföljning**, utvärdering, internkontroll och kommunikation

Agenda 2030

Agenda 2030 är hela världens gemensamma färdplan för en hållbar utveckling. Syftet med Agenda 2030 och FN:s 17 globala mål, är att människor världen över ska kunna enas kring en definition av hållbar utveckling. FN:s medlemsländer har enats om att åstadkomma tre saker under de kommande 15 åren - att utrota extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor samt att lösa klimatkrisen. De 17 globala målen i Agenda 2030 ska ses som ett ramverk i såväl nationellt som lokalt hållbarhetsarbete.

I Tyresö kommun är Agenda 2030 del av kärnverksamheten. Alla som arbetar i kommunen bidrar till de 17 hållbarhetsmålen genom sitt dagliga arbete och engagemang. Att beakta de sociala, ekologiska och ekonomiska hållbarhetsperspektiven är integrerat i hur vi formulerar våra mål och de beslut vi fattar i vardagen. Genom alla medarbetares delaktighet och initiativ sätter vi meningsfulla mål och aktiviteter som bidrar till hållbar utveckling inom och utanför kommunens gränser.

FN:s 17 globala hållbarhetsmål.

Vision

Tyresö kommuns vision beskriver den långsiktiga målsättningen med allt som görs av och i kommunen. Visionen är helt i samklang med det som eftersträvas i Agenda 2030.

I Tyresö finns det hållbara livet, nära storstad, skog och skärgård.

I Tyresö finns plats för alla – här trivs nya tankar.

Tillsammans skapar vi trygghet och tillit.

Tyresö är hemma!

Översiktsplan

Översiktsplanen innehåller viktiga aspekter för hur Tyresö kommun ska nå visionen. Tyresö kommuns översiktsplan är en långsiktig plan för mark- och vattenanvändning i hela kommunen. Översiktsplanen blickar mot 2035 med utblick till 2055 och visar hur mark och vatten ska utvecklas och bevaras för att skapa en hållbar utveckling i hela Tyresö.

Översiktsplanen sätter nationella och regionala mål och kommunens övriga strategiska dokument i ett lokalt sammanhang. Utöver den kommunomfattande översiktsplanen handlar detta om att samordna den kommunala planeringen med statens och regionens planering för exempelvis vägar och kollektivtrafik. Det handlar även om grönstrukturplanering, bostadsförsörjning, offentlig och kommersiell service med mera. Kommunens översiktsplanering ska ge ramarna för att sätta in

enskilda projekt i ett större sammanhang och Tyresös identitet skapas genom att vi i all samhällsbyggnad tänker hållbart, mänskligt grönt och blått.

Värdegrund

Värdegrunden utgör grunden för Tyresö kommuns människosyn och hur medarbetare ska förhålla sig till varandra. Den beskriver hur Tyresö kommun vill uppfattas av Tyresöbor, samarbetspartners med flera, men också hur medarbetare ska uppfattas av varandra inom Tyresö kommunkoncern. Inom ramen för värdegrunden tydliggörs också de förväntningar som finns på samtliga medarbetare samt de specifika förväntningar som finns på alla ledare i kommunkoncernen.

Principer

Forskning har funnit fem principer som många framgångsrika organisationer har gemensamt (Källa, Sveriges bästa verksamheter av Henrik Eriksson):

- de är behovs- och syftesdrivna
- de arbetar med ständiga förbättringar
- de har tydliggjort sina värdeskapande processer och nätverk
- de har ett ledarskap som skapar utrymme för medarbetare att utveckla verksamheten
- de har motiverade medarbetare

För att Tyresö kommun ska bli ännu mer framgångsrikt är det viktigt att arbeta i enlighet med dessa principer. Tanken med principerna är att vägleda alla medarbetare och chefer i hur de ska tänka, vilka beslut som behöver fattas och hur de ska agera. Om principerna tillämpas på rätt sätt kommer det bli mycket enklare att nå de uppställda målen och på lång sikt visionen.

Mål

Mål är viktiga för att leda allt som görs i rätt riktning mot den övergripande visionen. Mål gör att människor prioriterar vissa aktiviteter och väljer bort andra, att det vi anstränger sig i utförandet av dem och att de utövar dem under längre tid än de skulle ha gjort om de inte haft mål.

Väl utfört måldelningsarbete leder till motiverade medarbetare de det främjar behoven av kompetens (att känna sig duktig), av autonomi (att känna att man agerar med valfrihet) och samhörighet (att känna att man tillhör en gemenskap). För att ha denna gynnsamma motiverande effekt, behöver målen vara utformade på och arbetas med på rätt sätt och kännedom om hur mål påverkar människors motivation är av yttersta vikt.

Forskning visar att det mest framgångsrika sättet att jobba med mål är att ha ett fåtal övergripande mål som utgår från syftet med verksamheten.

För att kunna styra verksamheten ur ett helhetsperspektiv är det viktigt att sätta upp specifika, mätbara, accepterade, realistiska och tidsatta mål i inom flera olika områden. I Tyresö används fyra områden. Dessa fyra områden lutar sig på forskning om framgångsrika organisationer och är starkt sammanlänkande med varandra (medarbetare, kvalitet, leverans och ekonomi)

Tyresö kommunkoncern ska vara en arbetsplats med *motiverade medarbetare*. Medarbetare som i sin tur kommer att hitta sätt att tillsammans skapa *kvalitetsförbättringar*, hela tiden vilket innebär *leveranser av bra välfärdstjänster och goda livsvillkor* för Tyresöborna. Detta kommer i sin tur generera en *ekonomi som är kostnadseffektiv, balanserad och cirkulär* (se mer under rubriken Målområden).

Arbetsätt - måldelning och ständiga förbättringar

En väl fungerande verksamhetsstyrning och uppföljning inom kommunen, baseras på en strukturerad måldelningsprocess som säkrar att alla arbetar mot de övergripande målen och visionen. Varje organisatorisk enhet har mål som, tillsammans med andra enheter på samma nivå, bidrar till måluppfyllelsen på nivån ovanför. Det innebär att måluppfyllelsen på den övergripande nivån bygger på hur väl målen är uppnådda på nivåerna under.

Olika funktioner i en organisation har olika uppdrag men resultaten från organisationens delar ska alla syfta till att verksamheten når sina mål. De ska med andra ord jobba mot en gemensam målbild, men bidra på skilda sätt utifrån sina uppdrag. Varje arbetsgrupp är expert inom sina arbetsområden. Därför är det viktigt att de är delaktiga i framtagandet av mål och dessutom har mandat att utforma egna förslag på lösningar för att nå målen. Med detta arbetsätt skapas motivation och uppslutning kring kommunens olika mål.

Mål som är smarta (**S**pecifika, **M**ätbara, **A**ccepterade, **R**ealistiska, **T**idsatta) och kan följas upp ofta ger arbetsgruppen information om hur de ligger till i förhållande till målen. Det innebär att de vid avvikelser kan hitta lösningar/åtgärder för att rätta till ”färdriktningen” innan det är försent.

Måluppfyllelsen kan förbättras genom ett ständigt utvecklande av arbetsätten. Människors motivation är starkt relaterat till varför vi gör vissa saker och inte bara vad vi gör eller hur mycket vi

gör det. Kopplat till mål kan man utifrån detta resonemang peka att det är lika viktigt att veta varför vi har ett visst mål som vilket mål vi de facto har. (*Stefan Söderfjäll, En liten bok om mål*)

Det är först när det finns en tydlig ”grön tråd” hela vägen från agenda 2030 och visionen, till mål, värderingar och principer, som utveckling av arbetssätt kommer att ske på ett hållbart sätt som är bra för alla. Visionen, värdegrunden, principerna och våra målområden skapar en ram som alla måste hålla sig inom. Då ramen är känd kan alla bidra till utveckling av arbetssätt och ta ansvar för måluppfyllelsen.

Uppföljning, risker och kommunikation

Kommunens verksamhet och ekonomi följs upp kontinuerligt. Det är viktigt för att se att den förda politiken får genomslagskraft och att resurser används effektivt. Uppföljningen ligger även till grund för planeringen framåt, liksom för beslut om åtgärder och eventuella omprioriteringar när något inte leder dit det ska.

Vissa mål/indikatorer och nyckeltal följs oftare, för att veta om verksamheten är på rätt väg i förhållande till den politiska inriktningen, syftet och det mål verksamheten vill uppnå. Det handlar om att varje arbetsgrupp, ledningsgrupp, nämnd och kommunstyrelse ska kunna hitta sina avvikelser, i förhållande till målen, och dessutom hantera dem när de inträffar, istället för att i efterhand och försent konstatera att målen inte nåtts. Det handlar även om att skapa ett signalsystem där avvikelser vid behov kan eskaleras till den nivå det behövs för att snabbare kunna lösas.

Kommunfullmäktige ansvarar för kommunens övergripande och långsiktiga styrning genom att ange övergripande mål, inriktning och omfattning i kommunplanen. Kommunstyrelsen verkställer kommunfullmäktiges beslut och ska dessutom utöva tillsyn över nämnder och bolag. Det är kommunstyrelsen som fastställer formerna för hur verksamheter och ekonomi ska följas upp och rapporteras. Kommunstyrelsens uppföljning till fullmäktige sker genom delårsrapporter och årsredovisning. Delårsrapporterna upprättas var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti. De ska innehålla utfall och ekonomiska prognoser för drifts- och investeringsbudget samt redovisa måluppfyllelse och följa upp risker. Årsredovisning görs vid varje årsskifte.

Nämnderna är ansvariga för sina verksamheter och ska följa upp sin verksamhet och ekonomi i tillräcklig omfattning. Nämnderna ska lämna delårsrapport var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti och en verksamhetsberättelse vid årets slut. Delårsrapporten ska innehålla utfall, ekonomiska prognoser, bedömning av måluppfyllelse och uppföljning av risker. Den ska även innehålla förslag på åtgärder som nämnden avser vidta vid avvikelser och status på uppdrag.

Förutom att bidra till de övergripande kommunala målen ska nämnderna säkerställa att de uppfyller de krav som ställs genom lagstiftning och andra styrdokument. Uppföljning och analys baseras på egenkontroll, riskhantering och avvikelshantering. Nämndernas delårsrapporter och verksamhetsberättelser beslutas i nämnden och rapporteras därefter till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Nämnderna ska även, förutom att leverera delårsbokslut och årsberättelse, också redovisa de månatliga ekonomiska prognoserna och uppföljning av de övergripande målen och investeringar samt viktiga händelser och status på uppdrag. Om någon nämnd bedömer att målen inte kommer att uppfyllas ska de rapportera risker, avvikelser och åtgärder till kommunstyrelsen, så snart det är möjligt.

Bolagsstyrelsen är ansvarig för sin verksamhet. Bolagen ska lämna delårsrapport per 30 april och 31 augusti med uppföljning av mål, investeringar och risker. Årsredovisning lämnas efter årets slut. Bolagen ska i samband med årsredovisning lämna en redogörelse för hur det kommunala ändamålet uppfyllts. Även bolaget rapporterar månatligen enligt samma struktur som nämnderna ovan.

Nämnderna ska årligen se över sina taxor och avgifter i syfte att avgiftsintäkterna ska bidra till verksamheternas finanser.

(se även bilaga 1. Uppföljning av mål och bilaga 7 Riskhantering).

Kommunikation

Den långsiktiga visionen, mål och strategier och för Tyresö kommun kommuniceras till medborgarna vid olika tillfällen under året via till exempel tyreso.se, sociala medier och kommunrutan i Mitt i Tyresö. Årsredovisningen kommuniceras via tyreso.se.

Medarbetare informeras och är delaktiga i måldelning och uppföljning på en rad olika sätt under året, till exempel genom att sätta mål på enhets- och medarbetarnivå samt i det månatliga uppföljningsarbetet.

Kommunstyrelseförvaltningen utarbetar en plan för kommunikation som beskriver de viktigaste budskapen och strategier för att nå ut med dessa. Varje verksamhet utarbetar, på basis av nämndplanerna, de viktigaste budskapen samt kommunikationsplaner för de olika aktiviteter som görs för att målen ska nås.

Målområden

Tyresö kommunkoncerns fyra målområden och mål beskrivs nedan. En beskrivning av hur de följs upp finns i bilaga 1.

Motiverade medarbetare hos Sveriges bästa offentliga arbetsgivare

Medarbetare i Tyresö kommun och dess bolag är motiverade och vill vara med och utveckla samhällsuppdraget. Alla medarbetare delar de värderingar som gäller och gör sitt bästa utifrån vad som skapar värde för individen, platsen och samhället.

Medarbetarna ges ett stort förtroende och ansvar att påverka och ständigt förbättra arbetsätten för att tillsammans nå de gemensamma övergripande målen. Engagerade ledare skapar förutsättningar för alla medarbetare att vara motiverade, delaktiga och våga tänka nytt. Genom gemensamma förhållningssätt och arbetssätt, samt en tydlig gemensam målbild säkerställer ledare tillsammans med medarbetare en bra måluppfyllnad.

Tyresö är en arbetsgivare som ser olikheter som en styrka. Här ska varje medarbetares fulla potential komma Tyresöborna till godo. Det sker genom att se till att rätt kompetens är på rätt plats och att kommunen och dess bolags behov av utveckling matchas med medarbetarens kompetenser och vilja till utveckling. Genom bland annat återkommande kompetensutveckling och goda anställningsvillkor ska Tyresö vara en attraktiv arbetsgivare. Tillsammans med medarbetarna skapar Tyresö ett arbetsliv som rymmer höga professionella ambitioner och en arbetsbelastning som skapar bra balans mellan arbete och fritid.

Medarbetarna är motiverade och engagerade i sitt uppdrag och stolta över sin insats, där de tillsammans – och i mötet med Tyresöborna – varje dag skapar en bättre framtid!

Mål

Medarbetare i Tyresö kommunkoncern är motiverade och delaktiga i kommunens utveckling.

Målnivå $\geq 90\%$

Indikator

Medarbetare på förvaltningar, kontor och bolag är motiverade (delaktighet inryms i motivation)

Även årsvisa indikatorer kommer att följas. Se bilaga1: Uppföljning av mål.

Genom att jobba mot det här målområdet bidrar vi framförallt till mål 3, 5, 8, 10 och 16 i Agenda 2030.

Kvalitetsförbättringar skapar vi tillsammans, hela tiden

I Tyresö kommun nås framgång och hög kvalitet genom att alla är delaktiga; på arbetsplatsen, i föreningslivet, näringslivet och i den demokratiska processen. Att bygga ett samhälle där det är bättre, enklare och roligare för alla som bor och verkar är ett lagarbete - vi är starkare tillsammans.

Ett väl fungerande internt arbete, med fokus på det som skapar värde, leder till god kvalitet i service och tjänster. Gemensamma förhållningssätt, arbetssätt och ständiga förbättringar gör att det är lätt att göra rätt och att idéer om utveckling förverkligas. Varje medarbetare är insatt i vilken betydelse hans insats har för att verksamheten ska nå sina mål och sin roll i helheten. Alla är delaktiga i uppföljning och utvärdering av processer och resultat och jobbar strukturerat med förbättringsarbete för en ännu högre måluppfyllelse.

Tyresöbornas delaktighet, tillgång till relevant information och transparens prioriteras. Invånarna är en resurs i arbetet med att tillsammans med medarbetarna utveckla verksamheten. Det är medarbetarna som möter Tyresöborna och som med sin kompetens och sitt engagemang gör förbättringar och påverkar utvecklingen av verksamheten på ett positivt sätt. Varje medarbetare är insatt i vilken betydelse hans insats har för att verksamheten ska nå sina mål och sin roll i helheten. Alla är delaktiga i uppföljning och utvärdering av processer och resultat och jobbar strukturerat med förbättringsarbete för en högre måluppfyllelse.

Tillsammans skapar vi framtidens Tyresö!

Mål

Tyresö kommun driver en verksamhet med god kvalitet.

Målnivå $\geq 90\%$

Indikator

Förvaltningar/nämnder, kontor och bolag driver en verksamhet med god kvalitet

Även årsvisa indikatorer kommer att följas. Se bilaga 1: Uppföljning av mål.

Genom att jobba mot det här målområdet bidrar vi framförallt till mål 5, 10 och 16 i Agenda 2030

Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor – här finns plats för alla

Tyresö är ett tryggt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa – hela livet. Tyresö är dessutom en öppen och välkomnande kommun som tar sin del av ansvaret för människor i behov av stöd och en trygg livssituation. Tyresö kommun och dess bolag visar tolerans och respekt för den enskilde individen och allas lika värde.

Tyresöborna är nöjda med de tjänster och den service som kommunen och bolagen tillhandahåller och medborgarnas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i livets alla skeden tillgodoses.

Tyresö kommun och dess bolag arbetar flexibelt har en hög servicenivå och samarbetsvilja inom ramen för den lagstiftning som reglerar arbetet. Det innebär ett rättssäkert arbete med fokus på medborgaren som innebär att Tyresöborna får rätt insats i rätt tid. För att skapa trygghet och delaktighet skapas insatser utifrån individens egna förutsättningar och behov vilket bidrar till att alla kan leva ett så självständigt liv som möjligt.

Tyresö utvecklar det gröna och det blå, miljö som lockar till aktivitet, möten, lek, kultur och rekreation. Alla Tyresöbor har nära till upplevelser, friluftsliv, skog, park och vatten. Det är enkelt att leva ett aktivt liv i Tyresö.

I Tyresö skapas värden för individen platsen och samhället. Här finns platser som skapar möten över gränser och överbryggar generationer. Innovation, digitalisering och samarbete skapar nya möjligheter och infrastruktur för resande och företagsutveckling. Tyresö är hemma!

Mål

Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster för de som bor, verkar och vistas här, nu och i framtiden.

Målnivå ≥ 90 %

Indikator

Förvaltningar/nämnder, kontor och bolag levererar bra välfärdstjänster.

Även årsvisa indikatorer kommer att följas. Se bilaga1: Uppföljning av mål.

Målen i Agenda 2030 är sammankopplade och i vår leverans av välfärdstjänster bidrar vi på olika sätt till alla mål i Agenda 2030 i sin helhet. Vi har särskilt fokus på mål 1, 3, 4, 9, 11, 13, 15 och 16.

Hållbar ekonomi – kostnadseffektiv, balanserad och cirkulär

Hållbar ekonomi handlar om att använda resurser så effektivt som möjligt och att skapa största möjliga nytta. Den riktar sig mot tre områden, kostnadseffektiv verksamhet, balanserad finansiell ställning och cirkulär ekonomi.

Kostnadseffektiv verksamhet - Tyresö kommun och dess bolag har en kostnadseffektiv verksamhet med hög kvalitet. Kvalitet och ekonomi hänger ihop, effektiva processer har fokus på det som är viktigt att åstadkomma för Tyresöborna. Gemensamma arbetsätt som fokuserar på det som är värdeskapande är ofta kostnadseffektiva.

Balanserad finansiell ställning - Kommunen och dess bolag följer principen om att varje generation ska bära sina egna kostnader. Det är denna princip som ligger till grund för balanskravet i kommunallagen: kommunen får inte skjuta underskott framför sig till kommande generationer. Kommunen får inte heller över tid ha för höga överskott. Genom en ekonomi i balans skapas förutsättningar för att ansvarsfullt finansiera de investeringar som är nödvändiga i en växande Stockholmsregion.

Cirkulär ekonomi - En viktig del i att skapa det hållbara livet är att ställa om till att blir en cirkulär och klimatneutral kommun. Hela kommunkoncernen och alla som bor och verkar i Tyresö kommun ska kunna bidra till denna omställning. För att få störst nytta av investeringar krävs ett långsiktigt perspektiv och ett systemtänk där vi återanvänder naturresurser. Cirkulära flöden i kommunens verksamheter skapas av att ett systemtänk genomsyrar kommunens inköp, investeringar och arbetsmetoder.

Mål

Tyresö kommuns inköp, investeringar och resursanvändning sker inom den cirkulära ekonomins villkor – kostnadseffektiv och balanserad.

Målnivå 100%. Alla indikatorer ska vara gröna.

Indikator

Alla förvaltningar, kontor och bedrivs med tilldelade resurser och bolagens verksamheter bedrivs enligt budget.

Indikator

Samlat resultat för kommunens förvaltningar och kontor är i enlighet med tilldelade resurser.

Indikator

Förvaltningar, kontor och bolag rapporterar måluppfyllelse avseende omställning till att bedriva verksamheten inom cirkulära ekonomins villkor.

Finansiella mål

Mål

Kommunens resultat ska över en mandatperiod uppgå till 2,5 % av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag.

Indikator

Medelvärde för balanskravsresultatet som andel av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag. Mätning sker för innevarande och de tre föregående åren.

Målnivå 2,5 %

Mål

Kommunen ska över tid ha en balanserad ekonomisk ställning.

Målnivå: 100 % grönt.

Indikatorer

Kommunens soliditet exklusive pensionsåtagande intjänat före 1998.

Målnivå: ≥ 32 %

Avskrivningarnas andel av summan av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag

Målnivå: $< 5,0$ %

Kommunkoncernens låneskuld per invånare (tkr)

Målnivå: < 34 tkr

Genom att jobba mot det här målområdet bidrar vi framförallt till mål 7, 9, 11, 12, 13, 15 i Agenda 2030.

Planeringsförutsättningar

Konjunktur

Kommunen använder SKR:s (Sveriges kommuner och regioner) bedömningar av samhällsekonomiskt utveckling och skatteunderlag som grund för kommunens planeringsförutsättningar.

Pandemieffekter våren 2020 - återhämtning hösten 2020 och 2021

Den Covid-19 pandemi som under våren 2020 drabbade världen har gett stora ekonomiska konsekvenser. Det har medfört en kraftig ekonomisk uppbromsning under våren 2020 som förväntas ge en negativ effekt på BNP med -4,9 % (SKR 2020-08-24). SKR räknar med en ihållande konjunkturåterhämtning under andra halvåret 2020 och under 2021. Det kommer dock att ta fler år innan ekonomin återhämtar det fall som kom under våren 2020. Det medför att arbetslösheten förväntas öka 2020 och 2021. Först 2022 förväntas arbetslösheten börja sjunka igen.

Tabell 4: Svensk ekonomi

Nyckeltal för den svenska ekonomin	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Procentuell förändring						
BNP*	2,1	1,2	-4,9	1,7	3,8	3,8
Sysselsättning, timmar*	1,8	-0,3	-5,5	1,6	2,3	1,6
Relativ arbetslöshet, procent	6,3	6,8	8,9	9,3	8,3	8,1
Timplön, Konjunkturlönestatistiken	2,6	2,6	2,3	2,2	2,3	2,5
Inflation, KPIF	2,1	1,7	0,5	0,8	1,6	2,0
Skatteunderlag	1,1	2,8	1,9	1,5	3,5	3,6

* kalenderkorrigerad utveckling

Källa SKR Cirkulär 20:32 och 20:39.

För kommunens verksamheter är det mest aktuella inflationsmättet KPIF som är rensat för ränteeffekter. För åren 2020 och 2021 förväntas inflationen stanna en bra bit under målet på 2 %. För 2022 väntas en stigande inflation för att 2023 nå målnivån.

Effekter av nya redovisningsregler

Som effekt av den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) uppdaterade Rådet för kommunal redovisning (RKR) under 2019 flera av de rekommendationer som styr hur kommuners bokföring ska skötas. I rekommendation 2 (RKR R2) fastslogs att gatukostnadsersättningar och exploateringsbidrag ska bokföras som en driftsintäkt i och med att projektet slutredovisas. Tidigare fördelades dessa intäkter ut över avskrivningstiden för investeringen. Effekten av detta blir att kommunen vid vissa tidpunkter kommer att bokföra stora summor som driftsintäkter samt att kapitalkostnader för betydande belopp som tidigare täcktes av att intäkterna fördelades ut över en mängd år nu måste anslagsfinansieras. Detta innebär en betydande påverkan både på samhällsbyggnadskontorets ekonomi och på kommunens ekonomi som helhet.

Inför 2020 har detta medfört totalt 6,9 mnkr i uteblivna intäkter, fördelat på 5,5 på VO gata-park och 1,4 på kultur- och fritidsnämnden. Under 2021 förväntas ytterligare sådana uteblivna intäkter uppstå. Dessutom kommer uppskattningsvis 7,0 mnkr som verksamhetsområde plan- och exploatering tidigare bokförde som utgifter i investeringsprojekt behöva intäktsfinansieras. Från början av året uppskattades denna post till 12,0 mnkr. Utöver det förväntas att 23,7 mnkr i intäkter från gatukostnadsersättningar bokförs inom finansförvaltningen.

Budgeten för 2021 bygger på totalt 8,8 mnkr i uteblivna intäkter, fördelat på samhällsbyggnad och kultur och fritid. Dessutom kommer uppskattningsvis 12,0 mnkr som samhällsbyggnadskontoret tidigare bokförde som utgifter i investeringsprojekt påverka driftskostnaderna. Utöver det förväntas att 57,8 mnkr i intäkter från gatukostnadsersättningar bokförs inom finansförvaltningen.

Samhällsbyggnadskontorets budgetmodell

I kommunplan 2020 presenterades en ny finansieringsmodell för dåvarande stadsbyggnadsförvaltningen där de utgick från en basbemanning som skulle möta ordinarie behov från medborgare och företag och finansieras av skattekollektivet. Bemanningen utöver detta skulle möjliggöra att möta kommunens mål om 300 nya bostäder per år och skulle finansieras inom ramen för de markförsäljningsvinster som uppstår som ett resultat av förvaltningens exploateringsverksamhet. I denna modell ingick att utgifter som avsåg investeringsprojekt i stor grad skulle bokföras inom projekten och inte som driftskostnader.

I och med de nya redovisningsreglerna och den omorganisation som genomförts där tidigare stadsbyggnadsförvaltningen slogs samman med de tekniska verksamhetsområdena samt fastighet till ett samhällsbyggnadskontor, behöver ett omtag göras kring den budgetmodell som ska gälla för samhällsbyggnadskontoret. Numera kommer samhällsbyggnadskontorets utgifter finansieras genom 4 källor: Anslag, taxor och avgifter (VA och renhållning, bygglov mm), internhyra (fastighet) och genom att arbetstid och externa kostnader bokförs inom investeringsprojekten.

För 2021 löses detta genom att samhällsbyggnadskontoret tillförs totalt 27,6 mnkr för att klara tillkommande kapitalkostnader, ökade hyror samt ordinarie verksamhet. 20,8 mnkr av detta finansieras genom ökade intäkter från gatukostnader och exploateringsbidrag. Inför budget 2022 behöver en ny budgetmodell vara på plats som tydliggör om denna nivå är rimlig samtidigt som ramarna för övrig finansiering (internhyra, avgifter samt att utgifter förs mot investeringsprojekt) fastställs.

Driftbudget 2021 och plan för 2022-2024

God ekonomisk hushållning

Tyresö kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Vad detta innebär uttrycks i de finansiella målen som har ett långsiktigt perspektiv – de syftar till att säkra ekonomisk stabilitet över tid. I och med att ändrade redovisningsregler påverkar bokföringen kommer kommunens resultatnivåer variera mellan åren. Det innebär att kommunens finansiella mål behöver justeras.

Målresultat

I kommunplanen 2021-2024 fastställs ett finansiellt mål om att kommunens målresultat (definierat som resultat exklusive jämförelsestörande poster och markförsäljningsintäkter) över mandatperioden ska uppgå till 2,5 procent av skatte- och utjämningsintäkterna.

Målet har satts över en tidperiod för att möjliggöra att jämna ut för effekter av ändrade redovisningsregler. Genom goda resultatnivåer kan större delar av investeringarna finansieras av egen kraft och behovet av upplåning minskar.

Under 2019 hade kommunen ett målresultat på 98,7 mnkr. Delårsprognosen per 2020-08-31 innebär ett målresultat på 195,6 mnkr. Med utgångspunkt i målet om 2,5 % över mandatperioden kan målresultatet sänkas för 2021 och 2022. Anslagen för dessa år har beräknats utifrån ett scenario där intäkterna för ändrade redovisningsregler uppgår till 20,8 mnkr årligen vilket motsvarar de anslag som tillförts verksamhet för att kompensera effekterna. Anslagen har sedan satts så att målresultatet för 2021 och 2022 blir 1,0 respektive 0,5 %. I och med att intäkterna för ändrade redovisningsregler faktisk budgeteras till 57,8 respektive 37,0 mnkr de två åren ökar målresultaten till 2,3 respektive 1,1 % för de två åren.

För de följande åren 2023 och 2024, som ingår i nästa mandatperiod har målresultaten satts till 2,0 respektive 2,5 %. För 2023 där vi har en tillförlitlig prognos har intäkterna för ändrade redovisningsregler budgeterats till 37,0 mnkr, för 2024 där prognos saknas har scenariot med 20,8 mnkr tillämpats. För 2023 gäller att det finns en ofinansierad post på 46,1 mnkr för att nå målresultatet 2,0 %. För 2024 är ytterligare 10,3 mnkr ofinansierat för att nå målresultatet på 2,5 %.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och övriga finansiella mål

Kommunfullmäktige fastställde 2020-04-23 riktlinjer för god ekonomisk hushållning för Tyresö kommun. Ambitionen har varit att fastställa reviderade riktlinje samtidigt som kommunplanen för 2021-2024 beslutas.

Arbetet med revideringen bygger på en ekonomisk långtidsanalys av kommunens ekonomiska situation som bygger på kommunplanen, investeringsprogrammet och annan ekonomisk information. Det har visat sig omöjligt att ta fram dessa dokument samtidigt. I och med revideringen kommer bättre underlag finnas för att fastställa finansiella mål och målnivåer för kommunen. I denna kommunplan behålls övriga finansiella mål och målnivåer oförändrade. När ett förslag till riktlinjer för god ekonomisk hushållning har tagits fram kan det därför bli aktuellt att kommunfullmäktige justerar de finansiella målen och målnivåerna utifrån då kända förutsättningar.

Skattenivå

Budgeten bygger på en sänkning av skattenivån med 20 öre från dagens 19,95 till 19,75%. Sänkningen är i enlighet med den intention som lades fram när skatten höjdes inför 2019.

Generell resursfördelning till nämnderna

Demografi

Anslagen till verksamhetsområdena bygger på tidigare budgetar samt en demografibaserad justeringsmodell. Modellen utgår ifrån befolkningsprognosen och befintliga nyttjandegrader som underlag för att fastställa volymbaserade anslag.

Volymbaserade anslag har fastställts för verksamhetsområden av välfärdskaraktär som har en koppling mellan demografi och volymer (förskola, grundskola, individ och familjeomsorg, äldreomsorg, gymnasieskola, vuxenutbildning, arbete- och integration samt fritidsgårdarna).

Däremot har verksamhet inom omsorg om personer med funktionshinder samt bibliotek, kultur- och fritid undantagits tillsammans med övriga verksamhetsområden (samhällsbyggnad, gemensam verksamhet, kommunalförbund och politisk verksamhet).

Totalt kompenseras verksamheterna med 3,3 mnkr för den demografiska utvecklingen. Effekterna för olika verksamheter framgår av tabell 5.

Tabell 5: Demografins ekonomiska effekter, 2020-2024

Verksamhetsområde - VO	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Förskola	-2 422	-2 890	127	5 767
Grundskola	-7 919	-2 585	-2 593	-1 596
Individ- och familjeomsorg	-1 556	-435	2 436	3 684
Äldreomsorg	13 022	17 496	16 457	18 603
Gymnasieskola	2 427	4 383	2 696	1 599
Vuxenutbildning	-117	-62	392	518
Arbete och integration	-48	-26	163	215
Bibliotek, kultur och fritid, inkl. fritidsgårdar	-113	188	-21	-31
Totalt	3 274	16 069	19 657	28 759

Pris- och löneutveckling

För alla verksamheter har en uppräkningsgjorts för kostnadsökningar som uppstår för höjda priser och löner med 1,8 %. För kapitalkostnader (avskrivningar och internränta) görs ingen uppräknings i och med att kostnaden är oförändrad mellan åren för verksamheten. Uppräknings för kostnadsökningar motsvarar 48,6 mnkr.

Prishöjningar som drabbar kommunens verksamheter är först och främst lönekostnadshöjningar men även vanlig inflation. SKR:s prognos för inflation (se ovan under konjunktur) är en bit under målet på 2 % för 2020 och 2021. Budgeten utgår från en årlig löneökning på 2 %. En kompensation för kostnadshöjningar på 1,8 % bedöms som tillräcklig för att täcka dessa effekter.

Internränta

Internräntan föreslås ligga kvar på den nivå som fastställdes för 2020 dvs 1,0 %. Sveriges kommuner och landsting (SKL) har valt att sänka den rekommenderade internräntan från 1,5 % till 1,25 %.

Kommunen har valt att tillämpa en internränta som bättre återspeglar kommunens faktiska lånekostnad. Den budgeterade snitträntan för 2021 uppgår till 0,81 %. Därför bedöms det rimligt att hålla kvar internräntan på 1 %.

Medelsreserv samt demografibuffert

En ny medelsresev införs som ersätter de tidigare medel till kommunstyrelsens förfogande på 5,0 mnkr. Dessutom tillförs medel för att ska täcka kostnader för förstudier för verksamhetsfastigheter och anläggningar samt förstärkt äldrepolitik. Totalt blir reserven, som kommunstyrelsen beslutar om, på 18,0 mnkr.

Avsättningen till demografibuffert är oförändrat 5,1 mnkr och budgeteras som en egen post inom finansförvaltningen.

Tekniska justeringar

Komponentavskrivning

Kommunen införde 2014-2015 komponentavskrivning i bokföringen i enlighet med de redovisningsrekommendationer som finns för kommuner. Från och med 2020 tillämpas modellen på kommunens planerade fastighetsunderhåll, då hälften av de årliga utgifterna på 30,0 mnkr bokförs som investeringar i stället för att finansieras genom internhyran. För 2021 ökas andelen med 7,0 mnkr så att totalt 22,0 mnkr av dessa budgeteras som investeringar. Det får som effekt att internhyran sänks med ytterligare 7,0 mnkr. Internhyran förväntas öka med 1,0 mnkr i avskrivningskostnader som effekt av omläggningen 2020. Nettoeffekten blir att nämndernas anslag minskas med 6,0 mnkr genom en teknisk justering. Kommande år ska nämndernas anslag ökas med 1,5 mnkr årligen eftersom kapitalkostnaderna som en effekt av omläggningen kommer att öka i denna takt.

Övriga tekniska justeringar

- En teknisk justering har gjorts för den centralisering av stabsfunktionerna som gjordes i organisationen som del av omorganisationen av förvaltningarna vid årsskiftet 2019/2020.
- En teknisk justering har gjort där anslaget för de politiska nämnderna har flyttats till verksamhetsområde politisk verksamhet.

Budgetförändringar i kommunplanen

Utöver dessa generella justeringar av nämndernas anslag har driftsbudgeten justerats genom prioriteringar och åtgärder. Dessa framgår nedan under texten för varje enskild nämnd.

Tabell 6: Driftbudget i sammandrag 2021-2024

(mnkr)	2021	2022	2023	2024
Verksamhetens nettokostnader	-2 809,7	-2 897,3	-2 913,0	-2 991,5
Skatter, generellastatsbidrag och utjämning	2 879,8	2 940,4	2 994,3	3 096,0
Finansnetto	-4,3	-12,2	-21,6	-27,2
Årets resultat	65,8	30,9	59,8	77,3

Investeringar

Det totala investeringsprogrammet för Tyresö kommun för perioden 2020-2031 uppgår till 2 959 mnkr.

Fram till och med 2019 har 755 mnkr upparbetats i pågående projekt av de 2 577 mnkr som beslutats 2019 eller tidigare. Slutredovisade projekt samt projekt och satsningar som inte kommer genomföras utgår ur programmet. Totalt utgår budget för 629 mnkr, varav några projekt avslutas med högre utgifter än budget. Nya projekt och justerade budgetramar för sammantaget 382 mnkr netto läggs till i investeringsprogrammet.

Av de tillkommande medlen avsätts 264 mnkr till exploateringsprojekt. Anslaget för Norra Tyresö Centrum ökar med 252 mnkr i och med att etapperna nu kommit i en fas där behoven av medel kunnat beräknas. Även gruppen övriga exploateringsprojekt ökar. Ambitionen är att alla dessa exploateringsprojekt ska bära sina egna kostnader långsiktigt.

Medel för lokaler och anläggningar har en nettoökning på 19 mnkr. De medel som tillförs, bland annat för parkeringsgarage, avfallsterminal och ishall kompenseras med att funktionsprogrammet för skolan struktureras om och dels blir ett nytt samlingsanslag.

Den totala budgeten för samlingsanslag ökar med 73 mnkr. De tidigare avsatta medlen för utredningar inom samhällsbyggnad har tagits bort då dessa utredningar från och med 2020 redovisas som direkta driftskostnader. Däremot tillkommer två samlingsanslag inom barn- och utbildningsnämnden, ett för utemiljö vid förskolor och skolor och ett som avser funktionsprogrammet, en satsning för att anpassa våra befintliga skolor till de behov som finns för förbättrade lärmiljöer.

I programmet finns en sammanställning av prognos för kommande behov, där förstudier pågår men inget beslut om genomförande är fattat. Total prognos för dessa är 1 815 mnkr. Framtidsprognosen innehåller 473 mnkr för kommande exploateringar och infrastrukturprojekt, 1 137 mnkr för skolor och förskolor, 136 mnkr för kultur och fritidsanläggningar inklusive idrottshallar samt nära 69 mnkr för boenden inom funktionshinderomsorg.

I bilaga 5 presenteras investeringsprogrammet: anslagsnivåer för olika ändamål, projekt som utgår från programmet samt nya och utökade projekt inom programmet.

Kommunens verksamhetsområden

I detta avsnitt redogörs för kommunens 10 verksamhetsområden, deras ansvarsområde och budget för kommande år. Anslaget för perioden anges i 2021 års prisnivå utifrån de demografiska förutsättningar och politiska prioriteringar som anges i denna kommunplan för åren 2021-2024.

Alla medel är anslagshöjande för kommande år om inget annat anges.

Barn- och utbildningsnämnden

Mkr.	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Anslag - VO 1 - Förskola och pedagogisk omsorg	329,0	329,8	334,7	345,4
Anslag - VO 2 - Grundskola inkl. grundsärskola och fritidshem	771,6	785,4	793,9	803,4
Summa barn- och utbildningsnämnden	1 100,6	1 115,2	1 128,6	1 148,8

Prioriteringar

VO 1	Ökat socioekonomiskt stöd för tidiga insatser.	2 000 tkr
VO 1	Kemikaliefri förskola. Ettårssatsning 2021.	500 tkr
VO 1	Ökad bemanning för stärkt kvalitet i förskolan.	2 500 tkr
VO 1	Ersättning för ökade måltidskostnader i samband med högre krav på miljömässigt hållbara måltider	200 tkr
VO 2	Ersättning för ökade leasingkostnader datorer	850 tkr
VO 2	Satsning utökad funktionalitet lärstudio, språk + tal	300 tkr
VO 2	Ersättning för ökade måltidskostnader i samband med högre krav på miljömässigt hållbara måltider	500 tkr
VO 2	Ersättning för prisjustering sarskola	2 000 tkr
VO 2	Ersättning för ökad antal platser sarskola	1 000 tkr
VO 2	Ersättning ökad hyreskostnad när Fornuddens skola tas i bruk. Delårseffekt - resterande medel anslås 2021	12 300 tkr
VO 2	Satsning på tillgängliggjorda lärmiljöer genom exempelvis inköp av ”tysta” möbler och hjälpmedel för att skapa arbetsro i klassrummen. Ettårssatsning 2021.	800 tkr
VO 2	Satsning ökat socioekonomiskt stöd för ökat måluppfyllelse	2 000 tkr
VO 2	Stärkt arbete med skolbibliotek genom exempelvis ökad bokinköp och cirkulationsbibliotek. Ettårssatsning 2021.	800 tkr
VO 2	Satsning på förstärkt kompetensutveckling. Ettårssatsning 2021..	500 tkr
VO 2	Satsning på modersmålsundervisning	500 tkr
VO 2	Satsning på ökad personaltäthet och ökad behörighet i fritidshemsverksamheten	2 600 tkr

Åtgärder

VO 1	Effektiviseringskrav till följd av ökad automation	- 450 tkr
VO 2	Effektiviseringskrav till följd av ökad automation	- 800 tkr
VO 2	Minska antalet externa placeringar grundskola och gymnasiet	- 380 tkr
VO 2	Centralisera programlicenser för alla skolformer	- 110 tkr

Nedtrappning satsning beslutat i kommunplan 2020

VO 1	Nedtrappning lässatsning beslutat i kommunplan 2020	- 700 tkr
------	---	-----------

Aktuella investeringar

VO 1	Investering i ny förskola Akvarievägen pågår	
	Investering i paviljongförskola vid Speldosans förskola pågår	
VO 1	Ny förskola Breviksvägen under planering	
VO 2	Investering i ny Fornuddens skola pågår	
VO2	Nytt reinvesteringsprojekt vid Kumla skola. Medel anslås för att genomföra ombyggnaden med start 2021	

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Mkr.	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Anslag - VO 6 - Gymnasieskola	239,6	246,9	253,3	258,7
Anslag - VO 7 - Vuxenutbildning	27,7	27,7	28,5	29,4
Summa gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	267,3	274,5	281,8	288,1

Prioriteringar

VO 6	Satsning på framtidens gymnasium. Minskar till 350 tkr 2022 och följande.	700 tkr
VO 7	Ersättning för att möta ökat behov avseende främst yrkesutbildningar. Minskar till 350 tkr 2022 och följande.	700 tkr

Åtgärder

VO 6	Effektiviseringskrav till följd av ökad automation	- 300 tkr
VO 6	Ökat intäktskrav och minskade externa köp	- 1 000 tkr
VO 6	Minska antalet externa placeringar grundskola och gymnasiet	-120 tkr
VO 6	Minskat kostnadsuppräknning i och med att programpriserna för gymnasieskolan är oförändrade	-3 500 tkr
VO 6	Centralisera programlicenser för alla skolformer	- 40 tkr
VO 7	Effektiviseringskrav till följd av ökad automation	- 150 tkr

Nedtrappning satsning beslutat i kommunplan 2020

VO 6	Satsning nytt gymnasieprogram beslutat i kommunplan 2020 avslutas	- 400 tkr
------	---	-----------

Aktuella investeringar

VO6	Förstudie pågår för renovering av kök och matsal vid gymnasiet
-----	--

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Mkr.	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Anslag - VO 3 - Individ och familjeomsorg	245,4	246,4	252,4	259,7
Anslag - VO 8 - Arbete och integration	17,4	15,6	15,9	16,3
Summa arbetsmarknads- och socialnämnden	262,8	262,0	268,3	275,9

Prioriteringar

VO 3	Anslagsjustering i enlighet med nämndens plan för en budget i balans	5 200 tkr
VO 3	Permanentat anslag för fältassistenter	1 400 tkr
VO 3	Ytterligare satsning på fältassistenter	500 tkr
VO 3	Satsning utvecklad socialpsykiatri. Minskar till 1 000 tkr 2022 och följande.	2 000 tkr
VO 3	Satsning arbete mot våld i nära relationer. Ettårssatsning 2021.	300 tkr
VO 3	Ersättning för ökade lokalkostnader. Minskar till 500 tkr 2022 och följande.	700 tkr
VO 8	Satsning på Etableringscenter då extern finansiering minskar. Minskar till 2 000 tkr 2020 och följande.	2 500 tkr
VO 8	Satsning på aktiva insatser för lägre arbetslöshet och fler sommarjobb. Minskar till 1 500 tkr 2022 och följande.	2 500 tkr
VO 8	Fortsatta insatser inom ramen för samordningsförbundet då extern finansiering minskar. Minskar till 1 000 tkr 2022 och följande.	1 500 tkr

Åtgärder

VO 3	Effektiviseringskrav till följd av ökad automation	- 800 tkr
VO 8	Effektiviseringskrav till följd av ökad automation	- 300 tkr

Nedtrappning satsning beslutat i kommunplan 2020

VO 6	Nedtrappning satsning barn och unga beslutat i kommunplan 2020	- 500 tkr
------	--	-----------

Äldre- och omsorgsnämnden

Mkr.	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Anslag - VO 4 - Omsorg om personer med funktionsnedsättning	270,6	272,5	276,5	280,4
Anslag - VO 5 - Äldreomsorg	401,3	417,0	440,0	465,3
	671,9	689,5	716,4	745,8
Summa äldre- och omsorgsnämnden				

Prioriteringar

VO 4	Ersättning kostnad för brukare med komplexa behov	3 000 tkr
VO 4	Ersättning för utökning vaken natt gruppbostad Strandvägen	1 000 tkr
VO 4	Ersättning för ökade hyreskostnader Skälsåtra/Persudde	500 tkr
VO 4	Satsning på bättre stöd och omsorg genom ökad täthet LSS-handläggare.	600 tkr
VO 4	Satsning på bättre kvalitet i funktionshinderomsorgen. Ettårssatsning 2021.	1 500 tkr
VO 4	Utökat föreningsstöd.	200 tkr
VO 4	Delårseffekt för hyra på gruppboenden Strandvägen. Övriga medel anslogs 2020	2 567 tkr
VO 5	Satsning personal till träffpunkt för äldre.	800 tkr
VO 5	Ersättning för omställningskostnader på Björkbacken. Ettårssatsning 2021.	3 500 tkr
VO 5	Satsning på bättre kvalitet genom sträkt kontinuitet och tryggare anställningar. Minskar till 2 800 tkr 2022 och följande.	3 000 tkr
VO 5	Satsning på beredskapslager. Minskar till 1 000 tkr 2022 och följande.	2 000 tkr
VO 5	Satsning på uppsökande verksamhet. Minskar till 300 tkr 2022 och följande.	700 tkr
VO 5	Satsning på ökad kompetensutveckling	500 tkr
VO 5	Satsning på utbildning om våld i nära relationer. Ettårssatsning 2021.	100 tkr
VO 5	Satsning på en röst i natten för att möta ofrivillig ensamhet	200 tkr
VO 5	Satsning på att stärka ledarskapet genom större chefstäthet. Minskar till 1 700 tkr 2022.	2 000 tkr
VO 5	Satsning på välfärdsteknik inom äldreomsorgen. Minskar till 1 000 tkr 2022.	2 500 tkr
VO 5	Satsning på arbetsskor. Ettårssatsning 2021.	200 tkr
VO 5	Satsning på ökat föreningsstöd	300 tkr

Åtgärder

VO 4	Effektiviseringskrav till följd av ökad automation	- 450 tkr
VO 5	Effektiviseringskrav till följd av ökad automation	- 600 tkr
VO 5	Justering av anslagsnivå utifrån del av det bedömda överskottet avseende utfall 2020.	-11 000 tkr
VO 5	Effektivisering nattkamera	- 1 000 tkr
VO 5	Effektivisering e-inköp	-1 300 tkr
VO 5	Omvandling av avdelning från somatisk till demens Björkbacken	-1 000 tkr

Nedtrappning satsning beslutat i kommunplan 2020

VO 5	Ettårs satsning balansträning beslutat i kommunplan 2020 avslutas	- 200 tkr
------	---	-----------

Aktuella investeringar

VO5	Ombyggnation av äldreboendet Björkdalen är beslutat genomföras av Tyresö Bostäder AB som äger fastigheten
-----	---

Kultur- och fritidsnämnden

Mkr.	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Anslag - VO 9 - Bibliotek, kultur och fritid (inkl. fritidsgårdar)	116,8	124,6	126,2	127,8
Summa kultur- och fritidsnämnden	116,8	124,6	126,2	127,8

Prioriteringar

VO 9	Ersättning för ökande kapitalkostnader på grund av nya redovisningsregler			1 400 tkr
VO 9	Ersättning för ökade kapitalkostnader för investering i stallanläggning Fårdala			3 500 tkr
VO 9	Satsning på permanenta kurser kulturskolan			250 tkr
VO 9	Satsning på Tyresöarkivet. Minskar till 1 000 tkr 2022 och följande			2 000 tkr
VO 9	Satsning på uppsökande verksamhet och längre öppethållande på fritidsgårdar. Minskar till 1 000 tkr 2022 och följande.			1 500 tkr
VO 9	Ersättning ökad lokalhyra fritidsgård Tyresö Strand.			300 tkr

Åtgärder

VO 9	Effektiviseringskrav till följd av ökad automation			- 300 tkr
------	--	--	--	-----------

Aktuella investeringar

VO 9	Investering i ny ishall pågår. Medel tillförs för att säkra färdigställandet			
VO 9	Investeringsmedel tillförs för att säkra byggnation av c-plan på Tyresövallen.			
VO 9	Investeringsmedel tillförs för att säkra genomförandet av bron till nationalparken			

Byggnadsnämnden

Mkr.	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Anslag - VO 15	6,4	6,5	6,6	6,7
- Bygglövsverksamhet				
Summa byggnadsnämnden	6,4	6,5	6,6	6,7

Prioriteringar

VO 9 Satsning på förbättrad service och snabbare handläggning. 700 tkr

Åtgärder

VO 9 Effektiviseringskrav till följd av ökad automation - 200 tkr

Kommunstyrelsen

Mkr.	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Anslag - VO 10 - Samhällsbyggnad	144,3	146,0	149,2	152,5
Summa samhällsbyggnad	144,3	146,0	149,2	152,5

Prioriteringar

VO 10	Ersättning för ökande kapitalkostnader på grund av nya redovisningsregler	19 400 tkr
VO 10	Ersättning för ökande avskrivningskostnader avseende nya vägar och slutredovisade gatuprojekt	6 300 tkr
VO 10	Ersättning för ökad hyreskostnad för parkenheten i Alby	1 200 tkr
VO 10	Årlig utökad ersättning för kapitalkostnader knutna till satsning på ökat investeringsanslag för vägbeläggning	683 tkr
VO 10	Satsning på vassröjning och åtgärder mot invasiva arter. Minskar till 600 tkr 2022 och följande.	1 100 tkr
VO 10	Satsning förstärkt underhåll inom gata och park	1 500 tkr
VO 10	Satsning förstärkt naturskötsel. Skyltning i naturreservat. Minskar till 500 tkr 2022 och följande.	1 000 tkr
VO 10	Satsning förstärkt plantering och belysning. Ettårssatsning 2021.	350 tkr

Åtgärder

VO 10	Effektiviseringskrav till följd av ökad automation	- 1 150 tkr
VO 10	Effektiviseringar inom gata och park	- 1 000 tkr

Framtida justeringar

Den tekniska justering på 1,5 mnkr som i framtiden ska göras årligen för ökade internhyror för nämnderna i och med komponentavskrivningen (se ovan avsnitt tekniska justeringar) har lagts som en särskild justering inom VO samhällsbyggnad åren 2022-2024. Denna ska fördelas ut på övriga VO dessa år.

Mkr.	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Anslag - VO 17	233,0	235,6	238,5	241,4
- Gemensam verksamhet				
Summa gemensam verksamhet	233,0	235,6	238,5	241,4

Prioriteringar

VO 17	Ramökning IT	1 650 tkr
VO 17	Ersättning för ej realiserad effektivisering inom vaktmästeri	1 300 tkr
VO 17	Anslag för medelsreserv som kommunstyrelsen beslutar om på totalt 18,0 mnkr. Tidigare medel till kommunstyrelsens förfogande på 5,0 mnkr läggs in i reserven. Reservan ska täcka kostnader för förstudier för verksamhetsfastigheter och anläggningar, förstärkt äldrepolitik och oförutsedda behov	13 000 tkr

Åtgärder

VO 17	Effektiviseringar inom IT och digitalisering	- 2 000 tkr
VO 17	Effektiviseringskrav till följd av ökad automation	- 2 200 tkr
VO 17	Digitaliseringssatsning minskar från 14,0 till 10,0 mnkr årlig	- 4 000 tkr

Nedtrappning satsning beslutat i kommunplan 2020

VO 6	Ettårs satsning på LED lampor fastighet beslutat i kommunplan 2020 avslutas	- 200 tkr
------	---	-----------

Mkr.	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Anslag - VO 19	30,2	30,5	30,9	31,3
- Politisk verksamhet				
Summa politisk verksamhet	30,2	30,5	30,9	31,3

Bilaga 1 Uppföljning av mål

Vissa saker följs oftare, för att veta att verksamheten är på rätt väg i förhållande till det syfte och den verksamhet som bedrivs, dess uppdrag och politisk vilja.

I den frekventa/månadsvisa uppföljningen av målen läggs stor vikt vid vilka effekter som uppnåtts i förhållande till de uppsatta målen och hur utfallet behöver påverka kommande planering. Det handlar om att varje arbetsgrupp, ledningsgrupp, nämnd och kommunstyrelse kan hitta sina avvikelser, i förhållande till målen, och dessutom hantera dem när de inträffar, istället för att i efterhand och försent konstatera att målen inte nåtts. Det handlar även om att skapa ett signalsystem där avvikelser eskaleras till den nivå det behövs för att de snabbare kunna lösas.

Syftet med månadsuppföljningen är att:

- Alla chefer kan följa och styra sin verksamhet löpande
- Åtgärder kan vidtas utan fördröjning
- Bidrar till delaktighet eftersom uppföljningarna görs tillsammans
- Det blir enkelt - standardiserade rapporter
- Avvikelser (gult & rött) lyfts fram och åtgärder vidtas
- Avvikelser som en grupp inte kan lösa själva rapporteras ”uppåt”
- Ledningen (oavsett nivå) har alltid en aktuell bild av status för hela sin verksamhet

Följande gör enskilda rapporteringar vilket utgör underlag bedömning av måluppfyllelse månadsvis:

1. Barn- och utbildningsnämnden: Förskola, Grundskola
2. Äldre -och omsorgsnämnden: Äldreomsorg, Omsorg om personer med funktionsnedsättning
3. Arbetsmarknads-och socialnämnd: Individ och familjeomsorg - Arbete och integration
4. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Gymnasieskola, Vuxenutbildning
5. Kultur och fritidsnämnden: Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar
6. Byggnadsnämnden: Bygglovsverksamhet
7. Kommunstyrelsen - Gemensam verksamhet (exkl. Stöd och servicekontoret)
8. Stöd och servicekontoret
9. Samhällsbyggnadskontoret
10. Tyresö bostäder (ingår inte i vissa indikatorer inom målområde ekonomi)

Annat följs mer sällan, och fungerar som en check av hur Tyresö kommun ligger till i förhållande till andra kommuner, verksamheter och till oss själva. Dessa följs när nya resultat finns och kan då ge input till fortsatt förbättring och utvecklingsarbete. Utgångspunkten är att verksamheten hela tiden ska förbättra sina resultat.

Motiverade medarbetare hos Sveriges bästa offentliga arbetsgivare

Månadsvis uppföljning

Mål: Medarbetare i Tyresö kommunkoncern är motiverade och delaktiga i kommunens utveckling

Målnivå ≥ 90 %

Indikator: Medarbetare på förvaltningar, kontor och bolag är motiverade (delaktighet inryms i motivation)

Månadsrapport: Förvaltningschef, kontorschef, Vd rapporterar med grön, röd gul om deras respektive område når målet. För bedömning på övergripande nivå gäller att: ≥ 9 av 10 gröna och inget rött = grönt, 5-8 av 10 gröna och inget rött = gult, ≥ 1 röd = rött

Eftersom det är ett nytt sätt att följa verksamheten kommer utfall utvärderas och mål nivå revideras varje år.

Delårsuppföljning och årsredovisning

- Uppföljning och analys av Tyresö kommuns totala sjukfrånvaro samt vidtagna åtgärder görs, utgångspunkten är att den ska sjunka (sjukfrånvaro 2019, Tyresö kommun 7,5% medel kommuner 6,7%. Källa, Kolada).
- Uppföljning att Tyresö kommun vidtar de åtgärder som behövs utifrån årlig uppföljning av arbetsmiljön (följs i riskanalysen).

Årsredovisningen

- En uppföljning och analys av Tyresö kommuns anställningsvillkor (2019 var andelen tillsvidareanställda med heltidstjänst 85 % i kommunen.)

Kvalitetsförbättringar skapar vi tillsammans, hela tiden

Månadsvis uppföljning

Mål: Tyresö kommun driver en verksamhet med god kvalitet

Målnivå ≥ 90 %

Indikator: Förvaltningar/nämnder, kontor och bolag driver en verksamhet med god kvalitet

Månadsrapport: Förvaltningschef, kontorschef, Vd rapporterar med grön, röd gul om deras respektive område når målet. För bedömning på övergripande nivå gäller att: ≥ 9 av 10 gröna och inget rött = grönt, 5-8 av 10 gröna och inget rött = gult, ≥ 1 röd = rött

Eftersom det är ett nytt sätt att följa verksamheten kommer utfall utvärderas och målnivå revideras varje år.

Årsvis (när resultatet av årets undersökning kommer)

Inom ramen för Kommuners kvalitet i korthet finns nyckeltal för att mäta kommunens prestationer inom tre områden, barn och unga, stöd och omsorg, samhälle och miljö. Tyresö kommun kommer att jämföra nyckeltal för olika år för att se trender (för mer info om vilka nyckeltal det är se SKR:s nyckeltalstabell).

<https://skr.se/demokratileddningstyrning/stodforattstyraochleda/kommunenskvalitetikorthet/informationsarbetsmaterial.675.html>

Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor – här finns plats för alla!

Månadsvis uppföljning

Mål: Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster för de som bor, verkar och vistas här, nu och i framtiden.

Målnivå ≥ 90 %

Indikator: Förvaltningar/nämnder, kontor och bolag driver en verksamhet med god kvalitet

Månadsrapport: Förvaltningschef, kontorschef, Vd rapporterar med grön, röd gul om deras respektive område når målet. För bedömning på övergripande nivå gäller att: ≥ 9 av 10 gröna och inget rött = grönt, 5-8 av 10 gröna och inget rött = gult, ≥ 1 röd = rött

Eftersom det är ett nytt sätt att följa verksamheten kommer utfall utvärderas och målnivå revideras varje år.

Årsvis

- Ambitionen med kommunens måldelnings- och måluppföljningsprocess är att utvecklingen för kommunens resultat i medborgarundersökningen ska vara positiv.. Medborgarundersökningen görs om under 2021 av SCB. Därför kan resultatet inte gå att jämföra första året, mer än med andra kommuner. Följande år kan kommunen även jämföra sin egen utveckling.
- Delaktighetsindex i KKIK (2020 års undersökning 58 %)

Hållbar ekonomi – kostnadseffektiv, balanserad och cirkulär

Månadsvis uppföljning

Mål: Tyresö kommuns inköp, investeringar och resursanvändning ska ske inom den cirkulära ekonomins villkor – kostnadseffektiv och balanserad.

Målnivå: 100 % av indikatorerna gröna = grönt, 1 gul = gult, 1 röd = röd

Indikator: Alla förvaltningar, kontor och bedrivs med tilldelade resurser och bolagens verksamheter bedrivs enligt budget.

Månadsrapport: Förvaltningschef, kontorschef, Vd rapporterar med grön, röd gul om deras respektive område når målet. För bedömning på övergripande nivå gäller att: ≥ 9 av 10 gröna och inget rött = grönt, 5-8 av 10 gröna och inget rött = gult, ≥ 1 röd = rött

Indikator: Samlat resultat för kommunens förvaltningar och kontor är i enlighet med tilldelade resurser.

Månadsrapport: Förvaltningschef och kontorschef rapporterar med grön, gul och röd om deras respektive område når målet eller ej. För bedömning på övergripande nivå gäller att om det samlade resultatet är ≥ 0 = grönt, avvikelse 0,2 % av det totala anslaget till förvaltningar och kontor (0,2 % av 2 884 mnkr motsvarar 5,9 mnkr) = gult, större avvikelse = rött.

Indikator: Förvaltningar, kontor och bolag rapporterar måluppfyllelse avseende omställning till att bedriva verksamheten inom cirkulära ekonomins villkor.

Månadsrapport: Förvaltningschef, kontorschef, Vd rapporterar med grön, röd gul om deras respektive område når målet. För bedömning på övergripande nivå gäller att om ≥ 8 av 10 gröna = grönt > 2 gula = gult, ≥ 1 röd = rött.

Finansiella mål

Månadsvis uppföljning

Mål: Kommunens resultat ska över en mandatperiod uppgå till 2,5 % av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag.

Indikator: Medelvärde för balanskravsresultatet som andel av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag. Mätning sker för innevarande och de tre föregående åren.

Målnivå 2,5 %

Månadsrapport: Senaste årsprognos samt resultat för tre föregående år ligger till grund för bedömning.

Grönt $\geq 2,5$ %; 2,5 % > gult $\geq 2,25$ %; annars rött.

Årsvis och delårsbokslut

Mål: Kommunens resultat ska över en mandatperiod uppgå till 2,5 % av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag.

Årsvis: Resultat för året och tre föregående år ligger till grund för bedömning. Samma målnivå.

Mål: Kommunen ska över tid ha en balanserad ekonomisk ställning

Målnivå: 100 % grönt. Alla underliggande indikatorer ska vara gröna. Gult om någon av indikatorerna är gula, eller om en indikator är röd och två gröna. Annars rött.

Indikatorer:

Kommunens soliditet exklusive pensionsåtagande intjänat före 1998.

Målnivå: ≥ 32 %

Avskrivningarnas andel av summan av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag

Målnivå: $< 5,0$ %

Kommunkoncernens låneskuld per invånare (tkr)

Målnivå: < 34 tkr

Agenda 2030

I månadsrapporterna följs målen, som är kopplade till Agenda 2030, och deras utfall. Till årsredovisningen görs en hållbarhetsredovisning med ett särskilt fokus på kommunkoncernens utveckling i förhållande till målen inom Agenda 2030.

Bilaga 2: Finansiella sammanställningar

Finansiella sammanställningar - Resultaträkning, kassaflödesrapport och balansräkning, miljoner kronor

Driftsredovisning	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Förskola	-317,8	-324,5	-316,0	-329,0	-329,8	-334,7	-345,4
Grundskola	-727,4	-755,1	-740,5	-771,6	-785,4	-793,9	-803,4
Individ- och familjeomsorg	-244,9	-234,1	-247,4	-245,4	-246,4	-252,4	-259,7
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	-253,5	-263,0	-260,1	-270,6	-272,5	-276,5	-280,4
Äldreomsorg	-349,2	-386,6	-359,9	-401,3	-417,0	-440,0	-465,3
Gymnasieskola	-232,1	-240,6	-229,4	-239,6	-246,9	-253,3	-258,7
Vuxenutbildning	-24,8	-27,8	-27,8	-27,7	-27,7	-28,5	-29,4
Arbete och integration	-10,2	-11,5	-14,3	-17,4	-15,6	-15,9	-16,3
Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar	-103,3	-109,4	-109,2	-116,8	-124,6	-126,2	-127,8
Samhällsbyggnad	-113,2	-115,6	-133,7	-144,3	-146,0	-149,2	-152,5
Bygglövsverksamhet	-6,8	-6,4	-7,3	-6,4	-6,5	-6,6	-6,7
Gemensam verksamhet	-180,3	-194,7	-203,0	-233,0	-235,6	-238,5	-241,4
Politisk verksamhet	-26,7	-27,4	-26,7	-30,2	-30,5	-30,9	-31,3
Besparingsbehov	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	46,1	56,4
Summa verksamhetsområden	-2 590,3	-2 696,5	-2 675,1	-2 833,5	-2 884,5	-2 893,8	-2 962,0
Finansförvaltning (brutto)							
Pensioner inkl förvaltningskostnad	-56,6	-57,0	-55,0	-55,0	-55,5	-56,5	-56,5
Förändring semesterlöneskuld	-0,8	-1,0	-4,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Förändring pensionsavsättning	-12,8	-6,5	-4,0	5,6	-8,9	3,0	-6,4
Statsbidrag maxtaxa	12,2	12,0	11,1	9,9	8,8	7,7	6,5
Intäkt kapitaltjänst (internränta)	16,5	17,2	18,5	17,7	18,2	18,7	19,2
Exploateringsvinst	13,5	10,0	11,5	10,0	10,0	10,0	10,0
Intäkter redovisningsregler	0,0	0,0	60,0	57,8	37,0	27,5	20,8
Simhall	-15,4	-16,0	-15,7	-16,0	-16,3	-16,7	-17,0
Demografibuffert	0,0	-5,1	0,0	-5,1	-5,1	-5,1	-5,1
Övrigt	1,8	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa finansförvaltning	-41,8	-46,4	23,6	23,8	-12,8	-12,4	-29,5
Verksamhetens nettokostnader	-2 632,1	-2 743,0	-2 651,5	-2 809,7	-2 897,3	-2 913,0	-2 991,5
Verksamhetens intäkter	639,7	667,4	642,9	679,3	697,8	698,0	714,1
Verksamhetens kostnader	-3 155,6	-3 292,3	-3 171,8	-3 351,4	-3 442,4	-3 443,2	-3 522,9
Avskrivningar	-116,2	-118,0	-122,7	-137,7	-152,7	-167,7	-182,7
Jämförelsestörande poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-2 632,1	-2 743,0	-2 651,5	-2 809,7	-2 897,3	-2 913,0	-2 991,5

	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem							
Skatteintäkter	2 508,1	2 556,9	2 538,9	2 546,2	2 623,1	2 732,7	2 822,3
Generella statsbidrag och utjämnings	222,9	250,7	324,1	333,6	317,2	261,6	273,7
Summa skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem	2 731	2 808	2 863	2 880	2 940	2 994	3 096
Finansiella intäkter	14,1	7,5	10,2	10,0	9,5	9,6	9,6
Finansiella kostnader	-13,9	-16,0	-14,5	-14,3	-21,7	-31,2	-36,8
Årets resultat	99,0	56,2	207,1	65,8	30,9	59,8	77,3
% av skatter och statsbidrag	3,6%	2,0%	7,2%	2,3%	1,0%	2,0%	2,5%

KASSAFLÖDESRAPPORT	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Den löpande verksamheten	211,3	209,9	386,7	191,4	203,2	257,7	302,8
Årets resultat	99,0	56,2	207,1	65,8	30,9	59,8	77,3
Avskrivningar	116,2	118,0	122,7	137,7	152,7	167,7	182,7
Ökning pensionsavsättning	44,0	37,6	26,6	17,9	36,4	29,2	41,8
Ökning semester- och övertidsskuld	-1,4	1,0	4,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Exploateringsintäkter	-16,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning skatteskuld till staten	3,0	0,0	26,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning skattefordran på staten	0,0	0,0	0,0	-30,9	-17,8	0,0	0,0
Ökning skattefordran på staten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning skatteskuld till staten	0,0	-2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning kortfristig fordran	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	-33,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investeringsverksamheten	-444 706	-896 057	-650 832	-648 540	-578 634	-226 226	-360 056
Investeringar	-444 706	-896 057	-650 832	-648 540	-578 634	-226 226	-360 056
Finansieringsverksamheten	320,0	670,0	200,0	405,0	375,0	-35,0	55,0
Ökning av långfristiga skulder	320,0	670,0	200,0	405,0	375,0	-35,0	60,0
Minskning av långfristiga skulder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets kassaflöde	86,6	-16,1	-64,1	-52,1	-0,4	-3,5	2,7
Likvida medel vid årets början	129,4	133,4	215,9	151,8	99,7	99,3	95,8
Likvida medel vid årets slut	215,9	117,2	151,8	99,7	99,3	95,8	98,5
Förändring av likvida medel	86,6	-16,1	-64,1	-52,1	-0,4	-3,5	-2,3

BALANSRÄKNING	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Tillgångar							
Anläggningstillgångar	2 955,2	3 745,6	3 483,3	3 994,2	4 420,2	4 478,7	4 656,1
Omsättningstillgångar	481,9	338,7	417,8	365,7	365,3	368,5	366,2
varav kassa, bank	215,9	117,2	151,8	99,7	99,3	102,5	100,2
Summa tillgångar	3 437,1	4 084,3	3 901,1	4 359,9	4 785,5	4 847,2	5 022,3
Skulder							
Eget kapital	1 130,6	1 152,8	1 337,8	1 403,5	1 434,4	1 500,9	1 578,2
Avsättningar	319,0	353,2	349,6	368,6	406,0	436,2	479,0
Långfristiga skulder	1 179,5	2 085,3	1 379,5	1 784,5	2 159,5	2 124,5	2 179,5
Kortfristiga skulder	807,9	493,0	834,2	803,3	785,6	785,6	785,6
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	3 437,1	4 084,3	3 901,1	4 359,9	4 785,5	4 847,2	5 022,3
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998							
	733,4	715,9	711,3	679,0	645,9	620,9	597,8
Avsättningar (inkl löneskatt) enl Kpa							
	319,0	338,7	331,9	349,8	386,3	415,5	457,3
Förändring pensionsavsättning							
	44,0	37,6	12,9	17,9	36,4	29,2	41,8
Soliditet, % ¹⁾							
	32,9%	28,2%	34,3%	32,2%	30,0%	31,0%	31,4%

¹⁾ Soliditet exklusive pensionsförpliktelser intjänade före 1998

Bilaga 3: Nämndernas verksamhet

Barn- och utbildningsnämnden

Verksamhetsområde 1 – Förskola och pedagogisk omsorg

Verksamhetsområdets uppdrag är att ansvara för förskola och pedagogisk omsorg för alla barn i förskoleålder i Tyresö kommun. Förskolan ska bedriva en god pedagogisk verksamhet. Förskolan ska vara trygg, lärorik och utvecklande för alla barn som går där. Utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och demokratiska värden. Förskolan ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation, och alla människors lika värde. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Verksamheten styrs av skollagen och förskolans läroplan. Den pedagogiska omsorgens uppdrag är att erbjuda barn lärande, omsorg och omvårdnad. Läroplanen för förskolan ska vara vägledande för verksamheten.

Inom verksamhetsområdet ligger ansvaret för barnhälsan, en stödfunktion som arbetar med konsultation till och handledning av förskolans personal med barnet i fokus.

Anslaget för förskola är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen 1-5 år.

Verksamhetsområde 2 – Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem

Verksamhetsområdets uppdrag är att ansvara för grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem för alla barn i grundskoleålder i Tyresö kommun. Utbildningen i grundskolan syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och demokratiska värden. Den ska bidra till alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en utbildning anpassad till elevens förutsättningar och så långt det är möjligt motsvara den som ges i grundskolan. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Verksamheten styrs av skollagen och läroplanen.

Inom verksamhetsområdet ligger ansvaret för elevhälsan, en verksamhet vars syfte är att arbeta förebyggande för att främja lärande och hälsa.

Anslaget för grundskola är beräknat utifrån demografisk utveckling i fem delar.

Grundskoleverksamhetens anslag beräknas separat för åldersgrupperna 6 år och 7-15 år.

Skolbarnomsorgen beräknas i tre åldersgrupper 6 år, 7-9 år samt 10-12 år.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Verksamhetsområde 6 – Gymnasieskola

Verksamhetsområdet ansvarar för gymnasieskola och gymnasiesärskola för alla ungdomar i gymnasieålder i Tyresö kommun. Syftet med gymnasieskolornas och gymnasiesärskolornas utbildningar är att förbereda eleven för framtida studier och arbetsliv. Varje elev ska utvecklas utifrån sin potential och individuellt lotsas fram till att nå sina utbildningsmål. Tyresö kommun har sedan 2011 tecknat samverkansavtal med övriga kommuner i länet. Detta innebär att eleverna kan söka till såväl fristående som kommunala skolor i hela länet och blir antagna på samma villkor, oavsett hemkommun.

På Tyresö gymnasium finns yrkesprogram och introduktionsprogram. Gymnasiesärskolan för elever med målgruppsstillsättning erbjuder två yrkesinriktningar och ett individuellt program.

Anslaget för gymnasieskola är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen 16-18 år.

Verksamhetsområde 7 – Vuxenutbildning

Verksamhetsområdet ansvarar för vuxenutbildningen i Tyresö. Centrum för livslångt lärande (C3L) är Tyresö kommuns lärcenter för vuxenutbildning. C3L ska förmedla kunskaper och stödja eleverna så att de kan arbeta och verka i samhället. Syftet med verksamheten är att möjliggöra fortsatta studier.

Centrum för livslångt lärande bedriver kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå, särskild undervisning för vuxna (sär vux), gymnasiala yrkesutbildningar, yrkeshögskoleutbildningar samt svenska för invandrare (sfi) och studie- och yrkesvägledning.

Anslaget för vuxenutbildning är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen 19-64 år.

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Verksamhetsområde 3 – Individ- och familjeomsorg

Verksamhetsområdets uppdrag att utgöra skyddsnet för att de som bor eller vistas i Tyresö genom förebyggande och individuellt inriktade insatser får den hjälp och det stöd de behöver för att kunna leva i ekonomisk och social trygghet.

Anslaget för individ- och familjeomsorg är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen 0-64 år.

Verksamhetsområde 8 – Arbete och integration

Verksamhetsområdet ansvarar för olika former av stöd och arbetsmarknadsåtgärder. Verksamhetens syfte är att hjälpa och stötta de Tyresöbor som är eller riskerar att bli arbetslösa samt arbeta för ett mer integrerat samhälle genom att underlätta för flyktingar, invandrare och personer med funktionsnedsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden. Verksamheten sker i samarbete med vuxenutbildningen, arbetsförmedlingen och försörjningsstödsenheten inom socialförvaltningen.

Anslaget för arbete och integration är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen 19-64 år

Äldre- och omsorgsnämnden

Verksamhetsområde 4 – Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdets uppdrag är att genom olika former av omsorg och stöd skapa förutsättningar för Tyresöbor med funktionsnedsättning att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt, välja sitt boende, ha en givande fritid och delta i arbetslivet samt att ge anhöriga som vårdar en närstående avlastning och stöd.

Anslaget för omsorg om personer med funktionsnedsättning är inte beräknat utifrån någon demografisk utveckling.

Verksamhetsområde 5 – Äldreomsorg

Verksamhetsområdets uppdrag är att genom bland annat stöd i hemmet eller vård- och omsorgsboende skapa förutsättningar för ett självständigt liv för Tyresöbor som inte längre själva klarar sin omvårdnad till följd av funktionsnedsättningar orsakad av åldrande eller sjukdomar samt att ge anhöriga som vårdar en närstående avlastning och stöd.

Anslaget för äldreomsorg är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen i sex olika åldersgrupper: 65-69 år, 70-74 år, 75-79 år, 80-84 år, 85-89 år samt över 90 år.

Kultur- och fritidsnämnden

Verksamhetsområde 9 – Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar

Verksamhetsområdet omfattar bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar. Syftet med verksamheterna är att tillhandahålla ett brett och varierat kulturutbud och en meningsfull fritid för kommuninvånarna.

Huvuddelen av verksamheten riktar sig till barn och ungdomar. Verksamheten ansvarar även för kulturskolan som erbjuder barn och ungdomar verksamhet inom musik, dans, teater och bild samt för naturskolan.

Anslaget för bibliotek, kultur och fritid innehåller i år ingen kompensation för demografisk utveckling. Däremot beräknas medel riktat till fritidsgårdar är beräknat utifrån åldersgruppen 13-15 år.

Byggnadsnämnden

Verksamhetsområde 15 – Bygglov

Till bygglovsenhetens verksamhet hör att handlägga olika typer av bygglovsärenden, strandskyddsärenden, byggsamråd och tekniska samråd samt arbetsplatsbesök. En viktig del av verksamheten är även att ge råd till allmänheten och att utföra tillsyn. Syftet med verksamheten är att se till att plan- och bygglagen efterlevs.

Anslaget för bygglov är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen 0-w år.

Kommunstyrelsen

Verksamhetsområde 10 – Samhällsbyggnad

I verksamhetsområdet uppdrag ingår kommunens fysiska planering, gestaltning av offentliga miljöer, strategiskt miljöansvar, projektering och byggprojektledning kopplat till infrastrukturfrågor, exploatering och förvaltning av kommunens mark. Området ansvarar för drift och förvaltning av kommunens verksamhetsfastigheter. Ansvarar även för att kommunens vägar är bra, framkomliga och trygga med bra beläggning och god belysning samt för att den oexploaterade miljön vårdas, utvecklas och bevaras samt att verka för en långsiktig ekologisk hållbar utveckling.

Inom samhällsbyggnad ingår även vatten och avlopp som ansvarar för att invånarna i Tyresö kommun förses med ett gott och friskt dricksvatten samt renhållning med uppdrag att upprätta kommunala föreskrifter för hantering av hushållens avfall samt att samla in, ta hand om och behandla detta avfall enligt gällande lagstiftning och på miljömässigt bästa sätt.

Anslaget för samhällsbyggnad, exklusive affärsverksamhet, ingår inte i den demografiska resursfördelningen.

Verksamhetsområde 17 – Gemensam verksamhet

Verksamhetsområdet Gemensam verksamhets uppdrag är att ansvara för kommunens övergripande styrning, planering och uppföljning av kvalitet, ekonomi och personalfrågor, lokalförsörjning samt att ge stöd till den politiska verksamheten. I verksamhetsområdet ingår även kommunens stöd- och servicekontor som internt ger stöd och service till andra kommunala verksamheter och som hanterar kommunens näringslivsfrågor. Verksamhetsområdet ska verka för att kommunens invånare ska vara nöjda med och ha god nytta av den kommunala verksamheten.

Verksamhetsområdet ansvarar också för kommunens medlemskap i kommunalförbund och gemensamma nämnder.

- Södertörns brandförsvärsförbund ansvarar för räddningstjänsten i 10 kommuner.
- Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund bedriver en viktig verksamhet när det gäller tillstånd och tillsyn inom miljö- och hälsoområdet.
- Södertörns överförmyndarnämnd är en gemensam nämnd som har hand om överförmyndarverksamheten.

Syftet med medlemskapet i kommunalförbund är att samverka, samordna och förbättra verksamheter som är viktiga och där gemensamt arbete ger bättre service till medborgaren.

Anslaget för gemensam verksamhet är inte beräknat utifrån någon demografisk utveckling.

Verksamhetsområde 19 – Politisk verksamhet

Verksamhetsområdet politisk verksamhet omfattar kommunfullmäktige och kommunstyrelsen inklusive råd och beredningar under kommunstyrelsen och ersättningar till årsarvoderade förtroendevalda. Även det politiska arbetet i nämnderna ingår i verksamhetsområdet. Verksamheten

består till största del av kommunfullmäktiges, kommunstyrelsens samt nämndernas sammanträden, utbildningar och konferenser. Vidare innefattas partistöd till de politiska partierna representerade i kommunfullmäktige samt stöd till den politiska organisationen i form av politiska sekreterare. Även administration av allmänna val och lokala folkomröstningar ingår i verksamhetsområdet.

Anslaget för politisk verksamhet är inte beräknat utifrån någon demografisk utveckling.

Bilaga 4: Verksamhetsvolym 2021-2024

Verksamhet	Ålderskategori	Antal barn, elever, brukare			
		2021	2022	2023	2024
Förskola	1-5 år	2 878	2 836	2 880	2 940
Förskoleklass	6 år	634	642	607	631
Grundskola	7-15 år	6 329	6 310	6 308	6 300
Fritidshem	6 år	634	642	607	631
	7-9 år	2 054	2 052	2 034	1 985
	10-12 år	2 128	2 070	2 091	2 138
Äldreomsorg	65-69 år	1 839	1 924	2 006	2 132
	70-74 år	1 885	1 825	1 759	1 732
	75-79 år	2 123	2 100	2 023	1 916
	80-84 år	1 305	1 391	1 519	1 627
	85-89 år	716	739	790	842
	90-år	350	382	395	418
Individ och familjeomsorg	0-64 år	40 867	40 790	41 218	41 866
Gymnasium	16-18 år	2 090	2 130	2 136	2 157
Vuxenutbildning samt arbete och integration	19-64 år	28 445	28 380	28 784	29 317
Fritidsgårdar	13-15 år	2 148	2 188	2 183	2 177

Bilaga 5: Investeringsprogram 2021-2023, 2024-2031

Investeringsprogram, belopp i miljoner kronor

Investeringar	Total budget beslut KF 2019	Nya och ändrade beslut KF 2020	Total budget beslut KF 2020	Ack. utfall till och med 2019	Prognos Utfall 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024-2031	Kommande behov ännu ej beslutat
Exploateringsprojekt										
Östra Tyresö	179,8	-1,0	178,8	71,6	51,2	47,2	87,9	-19,3	-8,3	32,0
Norra Tyresö Centrum	106,8	251,7	358,5	77,8	52,0	61,9	98,2	15,1	50,8	95,0
Wättinge	110,5	0,0	110,5	8,9	3,5	14,9	25,3	6,5	51,4	91,0
Trollbäcken Centrumstråk	12,0	0,0	12,0	2,5	0,1	0,0	0,0	0,0	9,4	0,0
Övriga Exploateringar	194,0	13,3	207,3	60,9	29,4	44,5	11,0	45,4	31,0	99,5
Infrastrukturprojekt										
Infrastrukturprojekt	253,7	25,4	279,1	101,1	42,4	34,5	17,9	6,0	41,0	155,6
Lokaler och anläggningar										
Kommunstyrelsen, taxefinansierat	52,5	17,9	70,4	23,4	0,5	25,5	30,0	8,7	4,8	0,0
Kommunstyrelsen, skattefinansierat	111,6	55,9	167,5	21,6	50,5	47,7	47,7	0,0	0,0	0,0
Barn och utbildningsnämnden	626,0	-53,2	572,8	181,0	189,0	127,3	53,4	33,9	0,0	1 136,5
Kultur och fritidsnämnden	365,5	-1,3	364,2	79,1	111,7	109,6	72,3	0,0	0,0	136,0
Äldre och omsorgsnämnden	57,5	0,0	57,5	35,2	22,3	0,0	0,0	0,0	0,0	69,0
Samlingsanslag										
Kommunstyrelsen, taxefinansierat	92,0	0,0	92,0	3,1	23,0	23,0	23,0	23,0	23,0	0,0
Kommunstyrelsen, skattefinansierat	361,0	-17,0	344,0	22,0	73,6	86,0	86,0	86,0	86,0	0,0
Kultur och fritidsnämnden	4,0	0,0	4,0	0,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,0
Barn och utbildningsnämnden	0,0	90,0	90,0	0,0	0,0	25,0	25,0	20,0	20,0	0,0
Mark för exploatering										
Inköpt mark för planerad exploatering	0,0	0,5	0,5	67,2	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Markreserv										
Planerat förvärv	50,0	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0
Summa skattefinansierat	2 432,3	364,3	2 796,7	728,8	627,4	600,0	525,6	194,5	332,3	1 814,6
Summa taxefinansierat	144,5	17,9	162,4	26,4	23,5	48,5	53,0	31,7	27,8	0,0
Totalt investeringsprogram	2 576,8	382,2	2 959,0	755,3	650,8	648,5	578,6	226,2	360,1	1 814,6

Ärenden som utgår ur investeringsprogrammet

Ärenden som utgår ur programmet belopp i miljoner kronor

Område	Investeringar	Utgår med anledning av	Budget KF 2019	Utfall	Av- vikelse
Exploateringsprojekt					
Östra Tyresö	Brobänken	Slutredovisas 2020	41,5	22,0	19,5
Östra Tyresö	Nyfors	Slutredovisas 2020	21,0	29,9	-8,9
Östra Tyresö	Solberga	Slutredovisas 2020	111,9	113,5	-1,6
Norra Tyresö Centrum	Trygghetsboende Björkdalen	Projektet saknar konkret plan	-9,0	0,0	
Norra Tyresö Centrum	Lekplats Bollmoradalen	Genomförs ej	3,4	0,0	
Wättinge	Hundrastgård	Slutredovisas 2020	0,7	0,7	0,0
Övriga Exploateringar	Nyfors markanvisningstävling	Förarbete, ej investering	1,0	0,0	
Övriga Exploateringar	Agaten	Förarbete, ej investering	0,0	0,0	
Övriga Exploateringar	Strandängarna	Slutredovisas 2020	7,9	4,4	3,5
Övriga Exploateringar	Åkervägen	Genomförs ej	0,0	0,0	
Övriga Exploateringar	Bollmora verksamhetsområde	Genomförs ej	0,0	0,0	
Övriga Exploateringar	Lastbilen	Genomförs ej	0,5	0,0	
Övriga Exploateringar	Myggdalsvägen	Förarbete, ej investering	1,0	0,0	
Infrastrukturprojekt					
Infrastrukturprojekt	GC-väg Vårvägen-krokanstigen	Slutredovisas 2020	1,8	1,8	0,0
Infrastrukturprojekt	GC-väg Töresjövägen	Hanteras inom Cykelplan	0,5	0,0	
Infrastrukturprojekt	GC-väg Bollmoravägen Bäverbäcken	Slutredovisas 2020	0,7	0,7	0,0
Infrastrukturprojekt	Fornuddsparken fornlämningsområde	Slutredovisas 2020	0,3	0,3	0,0
Infrastrukturprojekt	Centrala Fornuddsparken	Slutredovisas 2020	4,8	4,8	0,0
Infrastrukturprojekt	Öringesjön, utemiljö	Förarbete, ej investering	1,0	0,0	
Lokaler och anl.					
KS taxefinansierat	Masshanteringsplats mediavägen	Slutredovisas 2020	22,0	22,3	-0,3
KS taxefinansierat	Sjövattenledning Breviks skola - Noret	Projektet saknar konkret plan	8,0	0,0	
KS skattefinansierat	Mätinstrument, mät och kart	Slutredovisas 2020	0,3	0,2	0,1
KS skattefinansierat	Bredbandsutbyggnad	Genomförs på annat sätt	10,0	0,0	
Barn och utbildningsnämnd	Kumla förskola, fd bibliotek	Slutredovisas 2020	13,2	11,8	1,4
Barn och utbildningsnämnd	Funktionsprogram upprustning skolor	Ersätts av konkreta projekt	150,0	0,0	
Kultur och fritidsnämnd	Konstgräsplan Strand	Slutredovisat 2019	10,3	10,3	0,0
Kultur och fritidsnämnden	Upprustning Trollbäckens IP	Slutredovisas 2020	10,0	9,5	0,5
Kultur och fritidsnämnden	Upprustning kulturfastigheter	Projektet saknar konkret plan	1,6	0,0	
Kultur och fritidsnämnden	Fritidsgårdar utveckling	Ersätts av konkreta projekt	30,0	0,0	
Äldre och omsorgsnämnd	Ombyggnation Björkdalen	Genomförs av Tybo	55,0	0,0	
Samlingsanslag					
KS skattefinansierat	Samhällsbyggnadsutredningar	Förarbete, ej investering	40,0	0,0	
KS skattefinansierat	Kommunstyrelsen lokalinvesteringar	Anslaget saknar konkret plan	90,0	0,0	
Summa skattefinansierat			599,4	209,9	14,6
Summa taxefinansierat			30,0	22,3	-0,3
Total program			629,4	232,2	14,2

Beslut om nya och utökade investeringar i och med investeringsprogrammet 2021-2023 (2024-2031)

Område	Investeringar	Justering netto	Kommentar
Exploateringsprojekt			
Östra Tyresö	Tegelbruksvägen, etapp 11	Minskning	Ökade utgifter och större ökning av inkomster
Östra Tyresö	Raksta, etapp 8	Ökning	Ökade utgifter
Östra Tyresö	Fasanvägen, etapp 13	Ökning	Ökade utgifter
Norra Tyresö Centrum	Etapp 1	Ökning	Ökade utgifter och mindre ökning av inkomster
Norra Tyresö Centrum	Etapp 2	Ökning	Ökade utgifter och mindre ökning av inkomster
Norra Tyresö Centrum	Etapp 3	Ökning	Ökade utgifter och mindre ökning av inkomster
Norra Tyresö Centrum	Etapp 6	Ökning	Ökade utgifter och mindre ökning av inkomster
Norra Tyresö Centrum	Etapp 7	Minskning	Inkomst uteblir, då parkering ej genomförs
Norra Tyresö Centrum	Hasselbacken	Minskning	Hasselbacken överförs till projekt Granängsvägen
Övriga Exploateringar	Kryddvägen	Ökning	Lägre exploateringsinkomster
Övriga Exploateringar	Grindstolpen	Ökning	Lägre exploateringsinkomster
Övriga Exploateringar	Granängsvägen	Ökning	Hasselbacken överförs till projekt Granängsvägen
Övriga Exploateringar	Temyntan	Minskning	Tillkommande trafikbidrag
Övriga Exploateringar	Amaryllisparken	Nytt	Medel för att starta projektering
Infrastrukturprojekt			
Infrastrukturprojekt	Tyresövägen	Ökning	Utökning för att färdigställa trafikplats Petterboda
Infrastrukturprojekt	Fornudden skyfall	Nytt	Akuta åtgärder för skyfallshantering kring skolan
Infrastrukturprojekt	Cykelplan	Oförändrat	2020 års budget avslutas nytt anslag för 2024
Lokaler och anläggningar			
KS taxefinansierat	Sopsug NTC	Minskning	Tillkommande inkomst anslutningsavgift
KS taxefinansierat	Sopsug Wättinge	Nytt	Förbereda området för framtida bostäder
KS taxefinansierat	Vattenkiosker	Nytt	Medel för investering i 3 vattenkiosker
KS skattefinansierat	Avfallsterminal, ishallsprojektet	Ökning	Ökade utgifter pga markförhållanden
KS skattefinansierat	Parkeringsgarage, ishallsprojektet	Ökning	Ökade utgifter pga markförhållanden

Område	Investeringar	Justering netto	Kommentar
Lokaler och anläggningar			
Barn och utbildningsnämnden	Kumla skola renovering	Nytt	Renovering av kök och delar av skolbyggnaderna, del av funktionsprogram för upprustning av skolor
Barn och utbildningsnämnden	Förskola Akvarievägen	Ökning	Tillkommande medel avser inventarier
Barn och utbildningsnämnden	Förskola Breviksvägen	Ökning	Tillkommande medel inventarier, anslutningsväg med GC-bana samt grundförstärkning
Barn och utbildningsnämnden	Förskola Speldosan	Nytt	Tillbyggnad av befintlig förskola
Kultur och fritidsnämnden	Entré till Tyresta, bro	Ökning	Ökning av utgifter, med anslutning till bron
Kultur och fritidsnämnden	Ny Ishall vid NTC	Ökning	Ökade utgifter pga markförhållanden
Samlingsanslag			
KS taxefinansierat	Renhållning	Oförändrat	2020 års budget avslutas nytt anslag för 2024
KS taxefinansierat	VA-sanering	Oförändrat	2020 års budget avslutas nytt anslag för 2024
KS skattefinansierat	Fastighet initierat av hyresgästen	Oförändrat	2020 års budget avslutas nytt anslag för 2024
KS skattefinansierat	Fastighet, initierat av ägaren	Oförändrat	2020 års budget avslutas nytt anslag för 2024
KS skattefinansierat	Fastighet, planerat underhåll	Ökning	2020 års budget avslutas, nytt anslag för 2021-2024
KS skattefinansierat	Gata / Park	Oförändrat	2020 års budget avslutas nytt anslag för 2024
KS skattefinansierat	Vägbeläggning	Oförändrat	2020 års budget avslutas nytt anslag för 2024
KS skattefinansierat	Anslag till KS förfogande	Oförändrat	2020 års budget avslutas nytt anslag för 2024
KS skattefinansierat	IT och småinvesteringar	Oförändrat	2020 års budget avslutas nytt anslag för 2024
KS skattefinansierat	Inventarieer till verksamheterna	Oförändrat	2020 års budget avslutas nytt anslag för 2024
Kultur och fritidsnämnden	Fritidsanläggningar	Oförändrat	2020 års budget avslutas nytt anslag för 2024
Barn och utbildningsnämnden	Utemiljö vid grund- och förskolor	Nytt	satsning på utemiljö, 2021 och 2022
Barn och utbildningsnämnden	Funktionsprogram lärmiljö	Nytt	Ersätter tidigare funktionsprogram, 2021-2024
Mark för exploatering			
Inköpt mark	Arbete innan projekt startat	Nytt	Medel för utgifter i ännu ej startade projekt

Bilaga 6: Prövning av barnets bästa vid framtagande av kommunplan och budget

Bakgrund

Sveriges riksdag fattade beslut om att ratificera FN:s konvention om barnets rättigheter den 1 juni 1990. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag, barnrättslagen. Det innebär bland annat att barnets bästa ska prövas innan olika beslut fattas och att medborgare har rätt att överklaga beslut med hänvisning till den nya lagen.

Barnets rättigheter

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som alla tillsammans utgör en helhet men fyra av artiklarna utgör de grundläggande och vägledande principerna som alltid ska beaktas vid frågor som rör barn. Det handlar om barnets rätt till icke-diskriminering (artikel 2), barnets rätt att få sitt bästa prövat (artikel 3), barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6) samt barnets rätt att komma till tals (artikel 12).

Kommunplanen är det övergripande dokumentet som fastställer målen för hela kommunens arbete och de ekonomiska förutsättningarna med beaktande av barnens bästa. I årets kommunplan har föreslagits fyra målområden som alla syftar till att skapa goda förutsättningar för alla medborgare i kommunen och i detta inkluderas givetvis barn. Ett medborgarfokus ska genomsyra allt arbete.

De fyra målområdena är motiverade medarbetare på Sveriges bästa offentliga arbetsgivare, kvalitetsförbättringar skapar vi tillsammans, hela tiden, Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor- här finns plats för alla och hållbar ekonomi- kostnadseffektiv, balanserad och cirkulär. Dessa områden skapar förutsättningar för alla verksamheter att beakta barnets bästa i utredningar och beslut. Ett välfungerande samhälle gynnar barnens bästa.

Ambitionen i arbetet med kommunplan och budget har varit att möjliggöra för samtliga nämnder att i verksamhetsplaneringen synliggöra barnrättsperspektivet och tillämpa rättigheterna i verksamheten. Beslut och åtgärder som berör barn och unga fattas på nämndnivå och prövningarna bör göras på denna nivå. Där kan barn ges möjlighet att framföra sin åsikt.

Det är också viktigt att barn informeras om sina rättigheter.

Bilaga 7 Riskhantering

Riskhantering

All verksamhet innefattar visst mått av osäkerhet och risk. Att hantera osäkerheter och risker innebär att identifiera, analysera och utarbeta strategier för att proaktivt bemöta dem med syfte att säkerställa att verksamheten når sina mål.

Riskhanteringen sker i fyra steg:

Identifiera risker: Att identifiera risker är att försöka förutse hinder som gör att vi inte kan nå våra mål. En bra utgångspunkt för detta är swot-analysen och tidigare utfall i förhållande till uppsatta mål.

Värdera risker: Att värdera risker är att försöka förutse hur sannolikt är det att risken inträffar och vilken konsekvens får det om det inträffar. Bedömningen sker utifrån en skala 1-5, där högre värde innebär högre sannolikhet eller konsekvens. Det högsta sammantagna riskvärdet är 25.

Sannolikhet (S) 1-5

Konsekvens (K) 1-5

RISK = S * K d.v.s. 1-25

Hantera risker: För de största riskerna (>15) ska de sedan tas fram åtgärder och handlingsplaner för att minimera riskerna (det kan givetvis göras för risker <15 också). I nämndplanerna tas de risker med högre riskvärde än 15 upp, riskvärdet kan skrivas i parantes efter risken. Nämnderna beslutar om riskhanteringsplan i respektive nämndplan med åtgärder för att minimera riskerna. Genomföra aktiviteter enligt framtagen handlingsplan är ett ständigt pågående arbete för att hantera risker.

Följa upp risker: När vi följer upp riskerna så markerar vi rött, gult och grönt i kolumnen bedömning beroende på hur väl vi följer den handlingsplan som finns framtagen. Om handlingsplan inte finns framtagen skall det i kommentarsfältet anges datum då handlingsplanen är färdigställd.

Inför delårsuppföljning görs en uppföljning och revidering av risker (se punkt 1-3). Om en ny risk med riskvärde som överstiger 15 identifieras tas den också upp i uppföljningen. Om en risk som funnits med minskat till under 15 tas denna bort och en kommentar om vilken risk som tagits bort och varför görs. Nämnden följer upp risker tre gånger per år, i delårsrapporterna och i verksamhetsberättelsen. I verksamhetsberättelsen efter årets slut görs en samlad redovisning av åtgärder och kontrollinsatser

Bilaga 8 Program för uppföljning av privata och kommunala utförare

Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Detta infördes enligt kommunallagen från 1 januari 2015 och regleras i 5 kap 3 § i nya kommunallagen.

Programmet omfattar verksamheter som tydligt riktar sig till och rör invånarna. Det kan handla om såväl hela verksamheter (till exempel särskilda boenden för äldre), som delar av en verksamhet med stor betydelse för invånaren/brukaren (till exempel måltidsverksamhet och städning i skolan).

Programmet omfattar inte fristående skolor och förskolor eftersom de är egna huvudmän för verksamheten och inte upphandlad verksamhet utan reglerad genom tillståndsgivning.

Programmet gäller specifikt när verksamheter upphandlas, men innehåller även strategier för den egna verksamheten, om den agerar i konkurrens med privata utförare.

Mål och uppdrag

Fristående och oberoende granskningar av nämndernas verksamheter ska bidra till kvalitetsutveckling, så att medborgarna är nöjda med och har god nytta av den verksamhet som kommunen ansvarar för. Kommunstyrelsens granskningar av verksamheter innebär inte någon inskränkning i nämndernas huvudansvar för uppföljning.

Kommunfullmäktige uppdrar åt varje nämnd att med utgångspunkt i detta program ansvara för att säkerställa att utförare (oavsett driftsform) inom nämndens ansvarsområde bedriver verksamheten enligt:

- de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla
- de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd har fastställt

Kommunfullmäktige uppdrar åt äldre- och omsorgsnämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden att

- Årligen fastställa en övergripande plan för granskningar av verksamhet i både privat och kommunal regi
- Granskning genomförs av ett fristående granskningsorgan i kommunen i syfte att bidra till att kvaliteten i verksamheterna säkras och utvecklas

Kommunfullmäktige uppdrar åt nämnderna att

- Utforma uppdrag till verksamheter i kommunal regi som säkerställer att verksamheten bedrivs enligt gällande författningar och de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd fastställer. Här avses i första hand kommunala verksamheter som agerar i konkurrens med privata utförare.
- I nämndplan reglera på vilket sätt avtal för privata utförare och uppdrag för kommunal regi ska följas upp.

Riktlinjer

Uppföljning och kontroll av verksamhet som genom avtal lämnats över till privata utförare ska prioriteras och särskilt inriktas på medborgarfokus, säkerhet och risken för ekonomiska oegentligheter.

Kontroll- och uppföljningsarbete av verksamhet som bedrivs i egen regi ska utformas på liknande sätt som för privata utförare.

Information ska lämnas om samtliga utförare, för att underlätta medborgarnas val när enskilda kan välja mellan olika utförare av den kommunala nämndens tjänster. Informationen ska beskriva deras verksamhet och kvalitet och finnas tillgänglig på kommunens webbplats och på andra sätt som bedöms lämpliga utifrån målgruppen.

Avtal ska utformas på så sätt att verksamheten hos de privata utförarna kvalitetsmässigt bedrivs i enlighet med kommunens krav. Kraven ska vara tydliga, relevanta och tillräckliga. Det ska tydligt framgå hur samverkan mellan beställaren och utföraren ska genomföras och hur brister i verksamheten ska hanteras. Den kommunala huvudmannens möjligheter att besluta om sanktioner eller häva ett avtal ska vara tydligt reglerat i avtal.

Rätt till insyn

Varje nämnd ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare. Utföraren ska kunna lämna information när kommunen begär det. Utförarens skyldigheter att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant som kan lämnas utan omfattande merarbete eller inte strider mot lag eller annan författning eller inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag.

I avtalen ska det säkras att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter och rapporterar in nödvändiga övriga uppgifter.

Bilaga 9 Förteckning över kommungemensamma styrdokument

Nedan redovisas Tyresö kommuns övergripande styrdokument som är gemensamma för kommunens samtliga verksamheter. De dokument som har reviderats eller tillkommit sedan förra årets kommunplan är markerade med fetstil.

Policyer

Policy för fakturerings- och kravverksamhet (KS 2005)

Finanspolicy (KF 2017)

Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2016)

Arbetsmiljöpolicy (KS 2007) inklusive handlingsplaner

Personalpolicy (KS 2008)

Likabehandlingspolicy (KF 2012)

Pensionspolicy (KF 2015)

Kommunikationspolicy (2015)

Alkohol- och drogpolicy (KF 2011)

Riskhanterings- och försäkringspolicy (KF 2011)

Informationssäkerhetspolicy (KF 2018)

Energipolicy (KF 2014)

Brottsförebyggande policy (KF 2015)

Gatukostnadspolicy (KF 2018)

Integrationsstrategi (KF 2018)

Integritetspolicy (KF 2018)

Strategi för Tyresös parker och närnatur (KF 2019)

Investeringspolicy (KF) – om antas i KF okt

Planer

Biblioteksplan 2020-2024 (KF 2019)

Översiktsplan för Tyresö kommun (KF 2017)

Energiplan (KF 2016)

Klimat- och energistrategi (KF 2016)

Energieffektiviseringsstrategi (KF 2016)

Dagvattenhanteringsplan (KF 2011)

Nämndplaner 2020 inklusive riskhanterings- och kontrollplan för kommunstyrelsens verksamhetsområden 10 Plan och exploatering, 11-14 Tekniska kontoret, 16 Näringsliv och 17 Gemensam verksamhet (KS 2019)

Kommunplan 2021–2024 med budget för 2021 (KF 2020)

Styrprocess 2.0 för förtroendevalda och medarbetare (ekonomichefen 2015, KF 2011)

Handlingsplan för trygghet och säkerhet i Tyresö kommun 2019 -2022 (KF 2019)

Handlingsplan för näringslivsarbetet 2016-2018 (KS 2016)

Handlingsplan mot våldsbejakande extremism (KF 2016)

Lokalförsörjningsplan 2020-2032 (KS 2020)

Plan för turism och besöksnäringen i Tyresö kommun 2018 – 2020 (KS 2018)

Kommunövergripande dokumenthanteringsplan för styrande och stödjande processer (KS 2018)
Övergripande pandemiplan för Tyresö kommun (Kdir 2020)

Reglementen och delegationer

Gemensamt reglemente för samtliga nämnder (KF 2018)
Reglemente för valnämnden (KF 2019)
Revisionsreglemente (KF 2006)
Reglemente för kommunstyrelsen (KF 2018)
Reglemente för arbetsmarknads- och socialnämnden (KF 2019)
Reglemente för barn- och utbildningsnämnden (KF 2018)
Reglemente för byggnadsnämnden (KF 2018)
Reglemente för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (KF 2018)
Reglemente för kultur- och fritidsnämnden (KF 2018)
Reglemente för krisledningsnämnden (KF 2018)
Reglemente för äldre- och omsorgsnämnden (KF 2018)
Reglemente för Södertörns överförmyndarnämnd (KF 2019)
Reglemente för attest och kontroll av ekonomiska transaktioner (KF 2016)
Arbetsordning för kommunfullmäktige (KF 2020)
Arbetsordning för kommunala pensionärsrådet (KS 2019)
Arbetsordning för kommunala funktionshindersrådet (KS 2019)
Arbetsordning för kommunledningsutskottet (KS 2020)
Arbetsordning för stadsbyggnadsutskottet (KS 2020)
Arbetsordning för hållbarhetsutskottet (KS 2020)
Arbetsordning för beredningen för medborgardialog och integration (KS 2019)
Delegationsordning inom kommunstyrelsens verksamhetsområden (KS 2020)
Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda (KF 2019)
Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (KF 2018)
Bestämmelser om kommunalt partistöd (KF 2018)
Bestämmelser för bidrag till politiska ungdomsförbund (KF 2018)
Bolagsordning för Tyresö bostäder AB (KF 2014)
Ägardirektiv för Tyresö bostäder AB (KF 2017)
Bolagsordning för Tyresö vindkraft AB (KF 2019)
Bemyndigande att teckna kommunens firma (KLU 2019)

Riktlinjer och föreskrifter

Lokala ordningsföreskrifter för Tyresö kommun (KF 2018)
Lokala hälsoskyddsföreskrifter (KF 2011)
Renhållningsordning - avfallsföreskrifter i Tyresö kommun (KF 2018)
Riktlinjer för synpunktshantering (Kdir 2014)
Riktlinjer för närbarhet och bemötande i Tyresö kommun (Kdir 2013)
Riktlinjer för riskhantering och internkontroll (KS 2013)
Inköps- och upphandlingsriktlinjer (2016)
Rutin för direktupphandling 2015 (Kdir 2014)

Riktlinje för uppföljning och utvärdering av upphandlade avtal i Tyresö kommun (KS 2012)

Riktlinje för sponsring (KS 2011)

Riktlinje för tjänsteresor (KS 2014)

Riktlinjer för bisysslor (Kdir 2012)

Riktlinjer för användning av sociala medier (Kdir 2015)

Riktlinjer för inventarieförteckning och stöldskyddsmärkning i Tyresö kommuns verksamheter (Kdir 2017)

Tillgänglighetshandbok (KF 2012)

Riktlinjer vid klotter och liknande skadegörelse (KS 2013)

Riktlinjer för systematiskt brandskyddsarbete (Kdir 2017)

Riktlinjer i händelse av oljeutsläpp till havs (KS 2011)

Riktlinjer för tillfällig övernattnig i skollokaler och liknande i Tyresö kommuns verksamheter (Kdir 2017)

Riskhantering – gemensamma rutiner för Tyresö kommun (Kdir 2016)

Riktlinjer för internationellt samarbete (KF 2015)

Riktlinje för konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser (KS 2014)

Politisk beslutsprocess för detaljplaner (KF 2015)

Riktlinjer för markanvisningsavtal (KF 2015)

Riktlinjer för exploateringsavtal (KF 2015)

Riktlinjer mot mutor och jäv (KF 2015)

Riktlinjer för hantering av pensionspolicy och omställningsinsatser för förtroendevalda (KS 2015)

Riktlinjer för uthyrning av skollokaler till föreningslivet, privatpersoner och företag (KS 2015)

Riktlinjer för hantering av allvarlig eller extraordinär händelse (Kdir 2019)

Riktlinjer för lokalförsörjning (KF 2017)

Riktlinjer för kollektivt omhändertagande i värmestugor (KS 2017)

Riktlinjer för bostadsförsörjning (KF 2017)

Riktlinjer för fördelning av arbetsmiljöuppgifter (Kdir 2018)

Riktlinjer för chefs- och ledaruppdraget (KS 2017)

Instruktion för kommundirektören (KS 2017)

Riktlinjer för ekonomihandboken (Kdir 2017)

Rutin för styrdokument i Tyresö kommun (Kdir 2017)

Kommunövergripande rutiner för hantering av riktade statsbidrag (KS 2019)

Kvalitetsledningsmodell (Kdir 2017)

Modell för värdeskapande processer (Kdir 2017)

Vägledning för digitalisering 2017-2020 (Kdir 2017)

Instruktioner vid olaga vistelse på kommunal mark (Kdir 2017)

Rutin för polisanmälan inom Tyresö kommuns verksamheter (Kdir 2018)

Riktlinje för arkiv- och informations-förvaltning (KF 2019)

Rutin för arkiv- och informationsförvaltning (Kdir 2018)

Riktlinjer för säkerhetsinstallationer (KS 2019)

Riktlinjer för säkerhetsskydd i Tyresö kommun (KS 2019)

Riktlinje för uthyrning av kommunala lokaler (Kdir 2019)

Riktlinje för projektarbete (Kdir 2019)

Masshanteringsstrategi för Östra Tyresö (KS 2019)
Riktlinjer för representation och uppvaktning (Kdir 2019)
Riktlinjer för uthyrning av tillfälliga genomgångsbostäder till nyanlända (KF 2019)
Riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter i Tyresö kommun (KS 2019)
Riktlinjer för god ekonomisk hushållning (KF 2020)
Riktlinjer för resultatenheter (KS 2020)
Riktlinje för barnets rättigheter i Tyresö kommun (Kdir 2020)
Riktlinjer för säkerhetsorganisation i Tyresö kommun och dess bolag (KF 2020 – om antas i okt/nov)

Styrdokument som upphört sedan förra årets kommunplan

Rutiner och uppdragsbeskrivning säkerhetsorganisation i Tyresö kommuns verksamheter (Kdir 2017)
Ekonomiska regler för resultatenheter (KF 2008)
Likabehandlingsplan 2016-2019 (KS 2016)

Bilaga 10 Sammanställning av taxor och avgifter

Beslut om taxor och avgifter

Taxa/avgift	Beslut	Indexreglering	Gäller fr.o.m.	Förvaltning
Förskole- och fritidshemsavgifter			Styrs av nationell maxtaxa	Barn- och utbildningsförvaltningen
Avgift för fritidsklubb	14 april 2011(KF)	Nej	2011-08-01	Barn- och utbildningsförvaltningen
Egenavgift för familjerådgivning	27 november 2014 (KF)	Indexering mot prisbasbelopp	2015-01-01	Arbetsmarknads- och socialförvaltningen
Egenavgift för vuxna vid stöd- och omvårdnadsboende inom individ- och familjeomsorgen	16 april 2015 (KF)	Indexering mot prisbasbeloppet	2015-05-01	Arbetsmarknads- och socialförvaltningen
Taxa inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning	19 november 2020 (KF)	Indexering mot prisbasbeloppet	2021-01-01	Äldre- och omsorgsförvaltningen
Bibliotekstaxa	19 november 2020 (KF)	Nej	2021-01-01	Kultur- och fritidsförvaltningen
Kulturskolans avgifter	16 juni 2016 (KF)	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet (PKV)	2017-01-01	Kultur- och fritidsförvaltningen
Taxor och avgifter för lokaler och anläggningar, inkl. evenemangstaxa	19 november 2020 (KF)	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet (PKV)	2021-01-01	Kultur- och fritidsförvaltningen
Taxor för teknikerservice	13 juni 2019 (KF)	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet (PKV)	2020-01-01	Kultur- och fritidsförvaltningen
Taxa för bygglov, plan och geografisk information	23 april 2020 (KF)	Ja – mot prisindex för kommunal	2020-06-01	Kommunstyrelseförvaltningen

		verksamhet (PKV)		
Taxa för upplåtelse av allmän plats, byggetableringar, uteserveringar m.m.	17 juni 2014 (KF)	Nej	2014-07-01	Kommun- styrelseförvaltningen
Felparkeringsavgift	16 maj 2013 (KF)	Nej	2013-07-01	Kommun- styrelseförvaltningen
Kontrollavgifter (kommunens fastighetsmark)	16 maj 2013 (KF)	Nej	2013-07-01	Kommun- styrelseförvaltningen
Avgift för tillstånd gällande schakt och trafikordningsplan	16 maj 2013 (KF)	Nej	2013-07-01	Kommun- styrelseförvaltningen
Vitesgrund gällande schakt och trafikordningsplan	30 maj 2017 (KS)	Nej	2017-07-01	Kommun- styrelseförvaltningen
Taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar	19 november 2020	Ja – mot konsument- prisindex	2021-01-01	Kommun- styrelseförvaltningen
Renhållningstaxa	19 november 2020 (KF)	Ja – mot avfallsindex	2021-01-01	Kommun- styrelseförvaltningen
Vigsel, av- och ombokningsavgift, vigselavgift för ej folkbokförda i Tyresö	27 nov 2012 (KS)	Nej	2012-11-27	Kommun- styrelseförvaltningen
Kopieringstaxa	16 maj 2013 (KF)	Nej	2013-06-01	Kommun- styrelseförvaltningen
Avgift för kommunal begravningsförrättare	7 jan 2020 (KS)	Nej	2020-02-01	Kommun- styrelseförvaltningen
Taxor inom Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbunds verksamhet för <ol style="list-style-type: none"> 1. prövning enl. miljöbalken 2. offentlig kontroll inom livsmedelsområdet 3. offentlig kontroll av animaliska biprodukter 	24 oktober 2019 (KF) 21 november 2019 (KF) 24 oktober 2019 (KF)	Årlig uppdatering i samtliga medlemskommuner senast oktober varje år	2020-01-01 2019-12-14 2020-01-01	Södertörns miljö- och hälsoskydds förbund

4. handel med receptfria läkemedel	24 oktober 2019 (KF)		2020-01-01	
5. tillsyn enligt lagen om sprängämnesprekursorer	24 oktober 2019 (KF)		2020-01-01	
6. arbete enligt alkohollagen samt lag om tobak och liknande produkter	24 oktober 2019 (KF)		2020-01-01	
7. tillsyn enligt strålskyddslagen				
8. kopiering offentliga handlingar	24 oktober 2019 (KF) 2009 (KF)		2020-01-01 2009	
Taxor för Södertörns brandförsvarsförbund 1. avgift för tillsyn enl. lag om skydd mot olyckor (LSO) 2. avgift för tillsyn enl. lag o brandfarliga och explosiva varor (LBE) 3. avgift för tillstånd enl. lag om brandfarliga och explosiva varor	30 mars 2017 (KF)	Ja, baserad på en sammanvägning av medlingsinstitutets publicerade löneutveckling sektorsvis (80 %) och konsumentprisindex (20 %). Taxa för brandskyddskontroll och taxa för sotning revideras årligen av brandförsvarsförbundet.	2017-05-01	Södertörns brandförsvarsförbund
Taxa för brandskyddskontroll	13 juni 2019 (KF)	Indexuppräknings Taxan uppdateras årligen enligt av SKL publicerat ”sotningsindex”.	2019-07-01	Södertörns brandförsvarsförbund

Bilaga 11: Styrprocessens årshjul

Bilagan kommer infogas inför kommunstyrelsebehandlingen av ärendet.